Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Советива Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 17 март 1972 йил, жума | № 64 (15.235). | Баҳоси 2 тийин.

ДЕҲҚОН БАҲОРИ

Бухоро область. Свердлов районидаги Ҳамза номли колхоз заршунослари пахта-беда алмашлаб экишни жорий қилмоқдалар. Улар бу йил об-ҳавонинг қулай фурсатларидан фойдаланиб, областда биринчи бўлиб беда экишга киришдилар. Суратда: колхозда беда экиш пайти
Г. Ёқубов фотоси.

ҒАЛЛАКОРЛАР ТАРАДДУДИ

Ўзбекистондаги жами 820 минг гектар лалмикор ерга ўтган кузда ғалла экилган эди. Республика қишлоқ хўжалик мутахассислари ана шу ерларнинг ҳаммасидаги экинлар кузги аҳволини текшириб чиқдилар. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигида текшириш масалалари тўғрисида ЎзТАГ мухбирига қуйидаги маълумот берилди:

—Турли участкалардаги ғалланинг аҳволи текшириб кўрилганида шу нарса маълум бўлдики, одатдан ташқари узоқ давом этган қаҳратон қиш асосий массивлардаги экинларга зарар етказмаган. Бу массивлардаги майсалар қор остида қолганлиги учун уларни совуқ урмаган.

Ғаллакорлар жуда оз майдонда дон экинларини қайта экишлари керак бўлади. Лалмикор ерлар куз қурғоқчилигида етарли нам олмаганлиги учун бу ерларда сочилган уруғ униб чиқмаган эди. Мутахассислар бошоқли экинлар сийрак бўлган далаларни ҳам аниқладилар. Бундай далаларда қўшимча уруғ сочилади.

Ҳозир лалмикор ерлардаги қорлар эриб бўлди. Об-ҳаёт эмиб бўрсиллаган ерлар бетига қуёш туша бошлади. Ерлар сал селгигач колхоз ва совхозлар экиш агрегатларини далага олиб чиқадилар. Қайта ва қўшимча дон экиш учун техника шай қилиб қўйилди. Хўжаликлар навли уруғликлар билан тўла-тўкис таъминланган. Ривожланишдан орқада қолган 350 минг гектар майдондаги ғаллазорларга осмондан минерал ўғит сочилади. Авиаторлар гербицидлар ёрдамида бегона ўтларни химиявий усулда қириб ташлайдилар, бошоқли экинларнинг дуркун ўсиши учун шароит яратадилар.

ВАТАНПАРВАР ҚИЗЛАР

Андижон районидаги Жданов номли колхозда Тамара Нодирова бошлиқ ўн икки комсомол қиз алоҳида бригада бўлиб ажралиб чиқишни колхоз правлениеси, партия ва комсомол ташкилотларидан илтимос қилган эди. Қизларнинг бу илтимоси қондирилди. Янги бригадага уюшган қизларнинг деярли ҳаммаси яқинда ўрта мактабни битиришган. Тамара Нодирова билан Ҳурматой Турғунова эса бултур механизаторлар мактабида ўқиб чиқиб, ҳар бири машиналар билан 75 тонна пахта териб беришган. Шу йил февраль ойида Тамара КПСС аъзолигига кандидат қилиб қабул этилди.

Қизларнинг илтимосига кўра колхоз правлениеси уларга 40 гектарли участкани ажратиб қўйди. Бултур шу участканинг ҳар бир гектаридан 25 центнер ҳосил кўтарилган эди.

— Энди биз, — деди комсомол-ёшлар бригадасига бошчилик қилаётган Тамара Нодирова, — шу ерларнинг ҳар бир гектаридан ўрта ҳисобда 40 центнерга етказиб ҳосил олмоқчимиз. — Бу СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бизнинг совғамиз бўлади.

Жданов номли колхознинг бу қизлари Андижон областидаги ўрта мактабларни битириб чиқаётган ёшларнинг ҳаммасига мурожаат қилиб, уларни мана шундай зарбдор бригадалар тузишга, пахтадан мўл ҳосил олиш учун курашга актив қўшилишга чақирдилар.

М. РАҲИМОВ,
(ЎзТАГ мухбири).

ТАШАББУСГА КЕНГ ЙЎЛ

Оққўрғон, Сирдарё, Киров, Уйчи, Нарпай, Свердлов, Шаҳрисабз, Жарқўрғон, Урганч ва Тўрткўл районлари қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг 1972 йилда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан олган социалистик мажбуриятлари

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети Оққўрғон, Сирдарё, Киров, Уйчи, Нарпай, Свердлов, Шаҳрисабз, Жарқўрғон, Урганч ва Тўрткўл районлари қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига 1972 йил ва беш йиллик учун олган социалистик мажбуриятларини кўриб чиқиб, маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига, касаба союз ва комсомол ташкилотларига мазкур районларнинг мажбуриятларини муҳокама этиб, пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада юксалтириш учун социалистик мусобақани янада авж олдириш таклиф этилди.

Оққўрғон, Сирдарё, Киров, Уйчи, Нарпай, Свердлов, Шаҳрисабз, Жарқўрғон, Урганч ва Тўрткўл районларининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа ҳамма соҳаларини ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришдилар.

Мазкур районларнинг колхоз ва совхозлари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 50 йиллигини янги меҳнат ютуқлари билан кутиб олиш юзасидан андижонликлар бошлаган ташаббусга қўшилиб, пахта ва бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш мажбуриятини олдилар.

Оққўрғон районн хўжаликлари 1972 йилда пландагидан 15 минг тонна кўп, яъни 90 минг тонна пахта етиштириш, 1975 йилга бориб эса пахта етиштиришни 95 минг тоннага етказиш, беш йиллик мобайнида давлатга планга қўшимча равишда 66 минг тонна пахта сотишга аҳд қилишди.

Бу йил пахтанинг ўртача ҳосилдорлиги 31,3 центнерни ташкил этади. Бу эса, 1971 йилдагидан гектар бошига 2 центнердан кўпдир. 1975 йилга бориб, ҳосилдорлик 33 центнерга етказилади ёки беш йиллик мобайнида ҳосилдорлик 4 центнер кўпайтирилади.

Бу йил машина терими ялпи ҳосилнинг 75 процентини ташкил этади, 1975 йилга бориб эса 80 процентга етказилади.

Район колхоз ва совхозлари деҳқончилик маданиятини ошириш учун курашиб, экинлар таркибидаги беданинг миқдорини 1970 йилдаги 12 процент ўрнига 1975 йилга бориб 18 процентга етказишга қарор қилдилар.

Район чорвадорлари чорва моллар маҳсулдорлигини ошириш мақсадида: 1972 йилда ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутнинг миқдорини ўтган йилдагидан 400 килограмм кўпайтириб, 2500 килограммга етказиш, 1975 йилга бориб эса 2900 килограммга етказиш; давлатга гўштга топшириладиган қорамолларнинг вазнини 1972 йилда 400 килограммга етказиш; бу йил гўшт етиштиришни 1850 тоннага етказиш, беш йиллик мобайнида эса 1,5 баравар, сут ва тухум тайёрлашни камида 1,7 баравар ошириш мажбуриятини олдилар.

Сирдарё районн колхозлари ва совхозлари 1972 йилда ўтган йилдагидан 8,5 минг тонна кўп, яъни 45 минг тонна пахта етиштириш, беш йиллик мобайнида давлатга планда кўзда тутилганидан 45 минг тонна кўп пахта етказиб беришга аҳд қилдилар.

Бу йил ҳосилдорликни гектар бошига 31 центнерга, 1975 йилга бориб эса 33 центнерга етказиш белгилаб қўйилди.

1972 йилда ялпи ҳосилнинг 60 проценти, 1973 йилда 70 проценти ва 1975 йилга бориб 80 проценти машиналарда териб олинади.

Район колхоз ва совхозлари деҳқончилик маданиятини ошириш учун курашиб, 1972 йилда экинлар таркибидаги беданинг миқдорини 18,7 процентга, 1975 йилга бориб эса 20 процентга етказишга қарор қилдилар.

Район чорвадорлари ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сутнинг миқдорини 2800 килограммга, 1975 йилга бориб 3 минг килограммга етказишга аҳд қилдилар. Гўштга топшириладиган қорамолнинг тирик вазни бу йил 430 килограммга, 1975 йилга бориб 500 килограммга етказилади. Бу йил 1090 тонна гўшт етказиб берилади, беш йиллик мобайнида гўшт етиштириш камида 1,5 баравар, сут 1,6 баравар, тухум 2 баравар кўпайтирилади.

Киров районн колхозлари ва совхозлари 1972 йилда 63 минг тонна пахта етиштириб, беш йилликда пландан ташқари 45 минг тонна пахта етказиб беришга қарор қилдилар. Шу вақт мобайнида ҳосилдорлик 30 центнердан 33 центнерга кўпайтирилади, бу йил ялпи ҳосилнинг 44 проценти, 1975 йилга бориб эса, камида 60 проценти машиналарда териб олинади.

Район хўжаликлари деҳқончилик маданиятини ошириш учун курашиб, 1972 йилда экинлар структурасида беданинг миқдорини 16,2 процентга, 1975 йилга бориб эса 19 процентга етказишга қарор қилдилар.

Бу йил ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сут 1610 килограмм, 1975 йилга бориб 2 минг килограммни ташкил этади. Гўштга топшириладиган қорамолнинг тирик вазни бу йил 380 килограммга, беш йиллик охирига бориб 400 килограммга етказилади. Бу йил гўшт етиштириш 1270 тоннага, 1975 йилга бориб 1370 тоннага етказилади. Бу йил 6070 тонна ва беш йиллик охирига бориб 7210 тонна сут тайёрланади.

Уйчи районн қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил давлатга 47 минг тонна, 1973 йилда 48 минг тонна ва 1975 йилга бориб 50 минг тонна пахта етиштирадилар. Ҳосилдорлик 1972 йилда 35 центнерга, 1975 йилга бориб 36 центнерга етказилади.

Бу йил ялпи ҳосилнинг 43 проценти, 1973 йилда 52 проценти, беш йиллик охирига бориб 60 проценти машиналарда териб олинади.

Экинлар таркибида беданинг миқдори 1971 йилда 11,4 процентни ташкил этган бўлса, 1975 йилга бориб бу рақам 19,4 процентга етказилади. Беш йиллик охиригача барча хўжаликлар тўла алмашлаб экишга ўтадилар.

Бу беш йилликда гўшт етиштириш 1,5 баравар, сут 1,6 баравар ва тухум 1,7 баравар кўпайтирилади.

Нарпай районн қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил пландагидан 8,5 минг тонна кўп, яъни 78 минг тонна, 1975 йилга бориб 81,4 минг тонна пахта етиштиришга қарор қилдилар. Бу йил ҳосилдорлик 30,5 центнерга етказилади.

Бу йил жами ҳосилнинг 46 проценти, 1975 йилга бориб 63 проценти машиналарда териб олинади.

Район колхоз ва совхозлари деҳқончилик маданиятини ошира бориб, экинлар структурасида беданинг миқдорини бу йилги 11 процентдан 1975 йилда 17,8 процентга етказадилар.

Чорвадорлар бу йил 2870 тонна, 1975 йилда эса 1971 йилдагидан 1030 тонна кўп, яъни 3760 тонна гўшт етиштирадилар. Бу йил 6100 тонна ва 1975 йилга бориб 7520 тонна сут тайёрланади, беш йиллик охирига бориб 2 миллион дона тухум етказиб берилади.

Свердлов районн хўжаликлари 1972 йилда 50 минг тонна пахта етиштириб, давлатга сотиш, ҳар гектар ердан камида 36 центнердан ҳосил кўтариш, 1975 йилга бориб эса, 55 минг тонна пахта етиштириб, ҳосилдорликни 39 центнерга етказиш мажбуриятини олдилар.

Бу йил машиналарда жами ҳосилнинг 40 проценти, 1975 йилга бориб эса, камида 60 проценти териб олинади.

Бу йил бедазорлар майдони 3245 гектарни ташкил этади, 1975 йилга бориб эса экинлар таркибидаги бедазорнинг миқдори камида 18 процентга етади.

Бу йил 1300 тонна гўшт, 3330 тонна сут, 1,5 миллион дона тухум етказиб берилади, 1975 йилга бориб эса, 1500 тонна гўшт, 3900 тонна сут ва 1,8 миллион дона тухум етиштирилади.

Шаҳрисабз районн колхоз ва совхозлари бу йил пландагидан 13 минг тонна кўп, яъни 60 минг тонна, 1973 йилда 65 минг тонна, 1974 йилда 70 минг тонна ва 1975 йилга бориб 75 минг тонна пахта етиштирадилар. Беш йиллик мобайнида давлатга планга қўшимча равишда 100 минг тонна пахта сотилади. Бу йил ҳар гектар ердан 29,6 центнердан, ёки бултургидан 5,2 центнер кўп ҳосил кўтарилади. 1975 йилга бориб эса, ҳосилдорлик камида 33 центнерга етказилади.

Бу йил жами ҳосилнинг 41 проценти ва 1975 йилга бориб камида 60 проценти машиналарда териб олинади.

Район чорвадорлари чорва моллар маҳсулдорлигини оширадилар. Бу йил пландагидан 207 тонна кўп, яъни 1800 тонна гўшт, 1975 йилга бориб эса, пландагидан 907 тонна кўп, яъни 2670 тонна гўшт етиштирилади. Беш йиллик мобайнида сут етиштириш 1,7 баравар, тухум икки баравардан зиёд кўпайтирилади.

Жарқўрғон районн қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил 65 минг тонна пахта, шу жумладан 36 минг тонна ингичка толали пахта, 1975 йилга бориб эса 70 минг тонна пахта, шу жумладан 40 минг тонна ингичка толали пахта етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

Бу йил ҳосилдорлик ўтган йиллардагидан 3 центнер кўпайтирилиб, 40 центнерга етказилади, 1975 йилга бориб эса 42 центнерга етказилади.

Бу йил ўрта толали пахтанинг 75 процентигача, 1975 йилга бориб эса 80 процентигача машиналарда териб олинади.

Экинлар таркибидаги бедазорнинг миқдори 1975 йилда 18,7 процентга етказилиб, алмашлаб экиш тўла жорий этилади.

Бу йил 1520 тонна, 1975 йилда эса 1971 йилдагидан 1,5 баравар кўп, яъни 2200 тонна гўшт етказиб берилади. 1975 йилда 1971 йилдагига нисбатан сут 1,7 баравар, тухум 1,5 баравар кўп етиштирилади.

Урганч районн меҳнаткашлари бу йил пландагидан 9 минг тонна кўп, яъни 50 минг тонна пахта етиштириб, ҳосилдорликни 41 центнерга етказиш, 1975 йилга бориб эса 52 минг тонна пахта етиштириб, ҳосилдорликни 43 центнерга етказиш мажбуриятини олдилар. Бу йил жами ҳосилнинг ярми, 1973 йилда 55 проценти, 1975 йилга бориб салкам 60 проценти машиналарда териб олинади.

Район хўжаликлари деҳқончилик маданиятини ошира бориб, экинлар таркибидаги бедазорларни 15 процент, 1975 йилга бориб эса 22,5 процентга етказадилар.

Чорвадорлар чорва моллар маҳсулдорлигини оширадилар. Гўштга топшириладиган қорамолларнинг тирик вазни камида 400 килограммга етказилади. Бу йил бултургидан 800 тонна кўп, яъни 2200 тонна гўшт етиштирилади. Беш йиллик мобайнида гўшт етиштириш 2,5 баравар, сут 1,5 баравар, тухум 5 баравар кўпайтирилади.

Тўрткўл районн пахтакорлари бу йил бултургидан 5,9 минг тонна кўп, яъни камида 70 минг тонна, 1975 йилга бориб эса 80 минг тонна пахта етиштириш мажбуриятини олишди. Бу йил ҳосилдорлик гектар бошига 3,4 центнердан кўпайтирилиб, 41,4 центнерга етказилади.

Бу йил жами ҳосилнинг 45 проценти, 1973 йилда 50 проценти ва 1975 йилга бориб 70 проценти машиналарда териб олинади.

Район хўжаликлари деҳқончилик маданиятини ошириш учун курашиб, ҳар йили бедазорлар майдонини кўпайтира борадилар ва беш йиллик охирига бориб, экинлар таркибидаги бедазорлар 21 процентни ташкил этади.

Район чорвадорлари чорва моллар маҳсулдорлигини, сут соғиб олишни, гўштга топшириладиган моллар тирик вазнини оширадилар. Шу йилиёқ қорамоллар вазни 400 килограммга етказилади, беш йиллик мобайнида гўшт етиштириш 1,5 баравар, сут 1,6 баравар, тухум 1,6 баравар кўпайтирилади.

550 МИНГ ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИ УЧУН

АНДИЖОН, 16 март. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Андижон область қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгаши бўлиб ўтди. Ўтган йилнинг якунлари ва область қишлоқ меҳнатчиларининг тўққизинчи беш йиллик иккинчи йилидаги вазифалари тўғрисида область партия комитетининг секретари И. Қурбонов доклад қилди.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев нутқ сўзлади.

Кенгаш қатнашчилари 1972 йилда давлатга 550 минг тонна пахта бериш, дон, чорвачилик маҳсулотлари, сабзавот, мева, полиз маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилдилар.

КУЗГИ ЭКИН ОЗИҚЛАНТИРИЛМОҚДА

ТЕРМИЗ, 16 март. (ЎзТАГ мухбири). Сурхондарё областида кузги ғалла озиқлантирила бошлади. Ғаллакорлар яхши келган ҳар бир кундан фойдаланиб, экинни парвариш қилаптилар. Қайта экиш лозим топилган майдонларда баҳори буғдой ва районлаштирилган энг яхши нав арпа экилади.

САБЗАВОТКОРЛАР

Тошкент областининг ихтисослаштирилган сабзавотчилик хўжаликлари полиэтилен пленка остида дастлабки гектар полизларни бунёд этдилар. Деҳқонлар ҳозир эрта пишар карам кўчатларини ўтказиб бўлдилар, энди помидор кўчати учун полиз тайёрламоқдалар.

Бу йил область сабзавоткорлари ўтган йилдагига нисбатан 300 гектар кўп, яъни минг гектар майдонда эртанги сабзавот етиштириш мажбуриятини олдилар.

Республиканинг пойтахт областида сабзавот етиштирадиган ихтисослаштирилган районлар сони кўпайди. Эндиликда уларнинг сони бештага етди. Булар Калинин, Орджоникидзе, Янгийўл, Бўстонлиқ ва Оҳангарон районларидир. Барча районларда ҳозироқ баҳорги ишлар қизиб кетди. Тошкент областининг меҳнатчилари бу йил бултургига нисбатан бир мунча кўп сабзавот, картошка ва полиз экинлари маҳсулоти етиштириш мажбуриятини олдилар.

ТУТЗОРЛАР

Фарғона областида тут кўчатлари ўтказишга киришилди. Шу кўкламда тўрт миллион етти юз мингта тут ниҳоли экилиши керак.

Барг ҳосилини кўпайтириш учун олимларнинг тавсиясига биноан қари тутларга энг яхши навлар қаламчасини пайванд қилиш йўли билан уларни ёшартириш ишлари бошлаб юборилди. Ана шу агротехника усули ёрдамида бу йил бир миллион тупдан ортиқ тут «ёшартирилади».

(ЎзТАГ).

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

АФҒОНИСТОН БОШ МИНИСТРИ МОСКВАДА

Москвадаги дўстлик уйида Афғонистон билан дўстлик ва маданий алоқалар совет жамияти активининг дўст мамлакат ҳукумати бошлиғи билан учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда сўзга чиққанлар совет халқи билан афғон халқи ўртасидаги ҳамкорлик анъаналари тўғрисида, Афғонистон ўтказиб келаётган бетарафлик ва қўшилмаслик сиёсатини халқлар ўртасида тинчлик ва тинч ҳамкорлик қилиш учун кураш ишига Афғонистон қўшаётган ҳиссани совет кишилари қадрлаётганликлари ҳақида гапирдилар.

Абдул Зоҳир Афғонистон — Совет дўстлигининг негизи В. И. Лениннинг барҳаётлигида бунёд этилганлигини, дўстлик тўғрисида 1921 йилги Шартномани тузиш ишида В. И. Ленин катта хизмат қилганлигини таъкидлади.

* * *

Афғонистоннинг СССРдаги элчиси Муҳаммад Ориф Афғонистон Бош министри Абдул Зоҳирнинг СССРда бўлиши шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида совет томонидан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Советининг Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский ва бошқа расмий кишилар бўлдилар.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган қабул маросими чоғида Абдул Зоҳир ва А .Н. Косигин қадаҳлар кўтариб нутқлар сўзлашди.

АФҒОНИСТОН БОШ МИНИСТРИ АБДУЛ ЗОҲИР МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Афғонистон Бош министри Абдул Зоҳир 16 мартда Москвадан Сочига жўнаб кетди. У Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстона визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибди. Олий меҳмон Сочидан ташқари Тошкент ва Самарқандда бўлади.

Афғонистон ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромидан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский ва бошқа расмий кишилар Абдул Зоҳирни кузатиб қолдилар.

ПОКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ З. А. БХУТТО МОСКВАГА КЕЛДИ

Покистон Ислом Республикасининг президенти Зулфиқор Али Бхутто 16 мартда расмий визит билан Москвага келди.

Покистон ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида президентни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари В. П. Рубен ва бошқа расмий кишилар кутиб олишди.

Аэродромда фахрий қоровул саф тортиб турди. Давлат гимнлари ижро этилди.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Р. НИКСОННИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

1971 йил октябрида эълон қилинганидек, Совет Иттифоқи раҳбарлари билан Қўшма Штатлар президенти Р. Никсон ўртасида 1972 йил май ойининг иккинчи ярмида Москвада учрашув ўтказиш тўғрисида келишиб олинган эди. Бу учрашувда мамлакатларимиз ўртасидаги икки томонлама муносабатларни янада яхшилаш ва ялпи тинчлик истиқболларини мустаҳкамлаш мақсадида ҳамма асосий масалалар кўриб чиқилган бўлур эди.

Ҳозир томонлар президент Никсон 1972 йилнинг 22 майида расмий визит билан Москвага келади деб келишдилар.

(ТАСС).

ТАШКИЛОТНИНГ КУЧИ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Жонажон партиямиз халқимизнинг эзгу орзу-истакларини рўёбга чиқариш учун коммунистик қурилишнинг улкан режаларини ишлаб чиқмоқда. Партиямизнинг халқ бахт-саодатидан бўлак мақсади бўлмаганидек, партия режалари халқ режаларидир. Мамлакатимиз ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, халқ зиёлилари ягона сафда туриб партия белгилаб берган вазифаларни бажариш йўлида астойдил курашмоқдалар. Партиямизнинг камарбасталари бўлган коммунистлар бу курашнинг олдинги сафида бормоқдалар.

Партия коммунистлар ғоявийлиги, активлиги ва ташаббускорлигини оширишга биринчи даражали вазифа деб қарамоқда. КПСС XXIV съезди резолюциясида шундай дейилади: «КПСС ўз аъзоларининг юксак ғоявийлиги, активлиги, фидокорлиги билан кучлидир. Партия пассивликни, бепарволикни, сиёсатга бефарқ қарашни рад этади. Ҳар бир коммунист онгли сиёсий жангчи бўлмоғи, ҳар доим ва ҳамма жойда Ленин партияси аъзоси деган юксак номга муносиб бўлиши лозим».

Чирчиқ шаҳар партия ташкилоти партиямизнинг бу кўрсатмаларига доимо амал қилиб коммунистларни ғоявий чиниқтириш, активлиги ва ташаббускорлигини оширишга алоҳида эътибор бермоқда. Партия ташкилотлари ташкилотчилик, ғоявий-тарбиявий ишлар савиясини ошириш борасида коммунистларнинг Устав талабларига, партия, давлат ва меҳнат интизомига риоя қилишларига эришмоқдалар. Бу масала партия бюроларида, коммунистларнинг йиғилишларида изчиллик билан муҳокама қилиб борилмоқда.

Буни 160-қурилиш трестига қарашли «Чирчикжилстрой» бошқармаси партия ташкилоти мисолида яққол кўриш мумкин. Бошқарма партия бюроси (секретари ўртоқ К. Будрин) коммунистларнинг активлиги ва ташаббускорлигини ошириш, уларнинг коммунист деган номга муносиб бўлишига катта эътибор бермоқда. Бу партия ташкилоти ҳисобида 52 коммунист бор. Уларнинг ҳаммаси ҳам коллектив ўртасида авангард ҳисобланади. Бошқарма бошлиғи коммунист Эдуард Леонтьевич Грининнинг ўзини олайлик У яхши ташкилотчилиги, янгиликларни тез пайқаб олиши, ишчилар ўртасида бошланган ташаббусларни қўллаб-қувватлаши, самимийлиги билан коллектив ўртасида катта обрўга эгадир. Ўртоқ Гринин яхши ташкилотчигина эмас, тажрибали тарбиячи ҳамдир. Бошқарма партия бюроси уни сиёсий ахборотчи этиб тайинлаган. Эдуард Леонтьевич техника-иқтисодий темада коллектив ўртасида мунтазам равишда сиёсий ахборотлар ўтказмоқда.

«Чирчикжилстрой» бошқармасида коммунистлар И. Мартин, В. Оқмуллаев ўртоқлар бошчилик қилаётган комплекс бригадаларнинг аъзолари беш йилликни тўрт йилда, беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажариш ҳақида қимматли ташаббус бошладилар. Шаҳар газетасида бу икки коммунист бошчилик қилаётган бригадаларнинг социалистик мажбуриятлари эълон қилинди. Шаҳар партия комитетининг бюроси бу ватанпарварлик ташаббусини маъқуллаб, барча қурилиш, саноат корхоналарида, транспортда кенг ёйишни партия ташкилотларига топширди.

Эндиликда бу ташаббус тобора кенг қанот ёймоқда. «Чирчикжилстрой» бошқармасидаги 18 та қурилиш бригадаларининг ҳаммаси бу ташаббусга қўшилиб, социалистик мусобақани кун сайин авж олдирмоқдалар. Бошқарма бинокорлари беш йилликнинг биринчи йилини муваффақиятли якунладилар. Ўтган йили шаҳар меҳнаткашлари учун 54 минг 293 квадрат метр турар-жой бинолари қуриб бердилар, шундан 1.165 квадрат метри пландан ташқари бунёд этилди. Меҳнат унумдорлиги 1970 йилдагига нисбатан 13,8 процент ошди.

Саноат корхоналарида меҳнатни тўғри ташкил қилиш, янги техникани ишлаб чиқаришга дадил жорий этиш, маҳсулот сифатини яхшилашда инженер-техник ходимларнинг, улар орасидаги коммунистларнинг ғайрат-шижоатини, активлигини ошириш алоҳида аҳамиятга эгадир. Мана шу мақсадда шаҳар партия комитетининг бюроси ўтган йили «Ишлаб чиқариш унумдорлигини оширишда «Чирчиксельмаш» заводи инженер-техник ходимларининг роли ҳақида» деган масалани муҳокама қилди. Маълум бўлишича, бу корхона инженер-техник ходимлари ўртасида социалистик мусобақа кўнгилдагидек ташкил этилмаган, кўп қўл меҳнати талаб қиладиган иш жараёнларини механизациялашда инженер-техник ходимларнинг ташаббускорлиги анча паст бўлган. Бюро мажлиси бу нуқсонларни тугатиш, инженер-техник ходимларнинг, биринчи навбатда, коммунист мутахассисларнинг активлигини ошириш тадбирларини белгилаб қарор қабул қилди.

Шундан сўнг «Чирчиксельмаш» заводида жиддий ўзгаришлар юз берди. 1971 йилда ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга қаратилган 50 дан ортиқ техника янгиликлари амалга оширилди. Луб экинлари поясини ажратадиган «ЛС-1» маркали янги машина, «КРТ-4» маркали пуркагич-культиватор, «ЧКУ-4» чизель-культиватор, «СКО-3,6» маркали янги кўрак териш машинаси ишлаб чиқариш муваффақият билан ўзлаштирилди. Бу машиналар аввалгиларига қараганда анча серунумдир.

Эндиликда техника тараққиёти учун курашда коммунистлар ҳаммага ўрнак бўлмоқдалар. Чунончи, конструктор Д. Ян ўзининг битта рационализаторлик таклифи билан 19 минг 555 сўм, 3-механика цехи бошлиғининг ўринбосари, инженер В. Чуенко эса 6700 сўм корхона маблағини тежаб қолишга муваффақ бўлдилар.

Шаҳар коммунистлари меҳнаткашлар ўртасида марксча ленинча назарияни, КПСС XXIV съезди материалларини, иқтисодий билимларни кенг пропаганда қилиш, ёшларда материалистик дунёқарашни шакллантириш соҳасида ҳам ибратли ишлар қилмоқдалар. Етук назарий маълумотга эга бўлган 386 коммунист партия маорифи мактабларида пропагандист бўлиб ишламоқда. 94-механизациялашган кўчма колонна бошлиғи М. Ребенко, Чирчиқ ГЭСлари каскадининг директори В. Қодиров, «Ғунча» тикувчилик фабрикасининг бош инженери Х. Акбаров, «Чирчиксельмаш» заводининг инженери А. Станков ўртоқлар сингари ўнлаб коммунистлар ўз пропагандистлик маҳоратлари билан кўпчилик ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Партиямиз ўз аъзоларини коммунист деган номга доим содиқ бўлиш, Ленин партиясининг аъзоси деган улуғ номни доимо пок сақлаш учун кураш руҳида тарбияламоқда. Афсуски, баъзида бу номга доғ туширадиган кишилар ҳам учрамоқда. Шаҳримиздаги ихтисослаштирилган ёшлар спорт мактабининг собиқ директори А. Кунафин, илмий бўлим мудири В. Фиамскийлар коммунист деган номга доғ туширдилар, ўз лавозимларини суиистеъмол қилиб, давлат маблағини талон-торож қилишга йўл қўйдилар. Бу қилмишлари учун улар партия сафидан ўчирилди ва лавозимларидан четлаштирилди.

Шаҳар партия комитети юқоридаги ачинарли ҳолдан тегишли хулоса чиқариб, педагог кадрлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга жиддий эътибор бермоқда. Яқинда шаҳар партия комитетининг бюроси ўқитувчи кадрлар ўртасидаги ғоявий-сиёсий тарбиянинг аҳволи ва уни КПСС XXIV съезди қарорлари асосида яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги масалани атрофлича муҳокама қилиб, конкрет қарор қабул қилди. Мактаб ва ўқув юртлари партия ташкилотлари педагог кадрларнинг ғоявий савияси ва сиёсий билимини оширишга, ўз устида мустақил ишлашига алоҳида эътибор бермоқдалар.

Коммунистлар меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советида ҳам фаол қатнашиб, катта жамоатчилик ишларини олиб бормоқдалар. Ишлаб чиқариш илғорлари, моҳир ташкилотчи ва раҳбар ходимлардан бўлган 125 коммунист шаҳар Советининг депутатлигига сайланган. Улар шаҳар саноати, қурилиш ва транспорти ишини, ободончилик, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, савдо ва маиший хизмат кўрсатишни кун сайин яхшилашда намунали хизмат қилмоқдалар. Чирчиқ электрохимия комбинатининг мисгари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Д. Шерчибоев, трансформатор заводи ишчиси Л. Яковлева, шаҳар алоқа узелининг бошлиғи Й. Гуцаров ўртоқлар ана шулар жумласидандир.

Коммунистлар активлиги ва ташаббускорлигининг тобора ошиши меҳнаткашлар ўртасида тўққизинчи беш йилликни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юборишда асосий омил бўлди.

Беш йилликнинг иккинчи йилида олдимизда янада улкан вазифалар турибди. Шаҳримиз меҳнаткашлари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топган куннинг 50 йиллиги шарафига йиллик планни муддатидан илгари, 26-декабрда бажариш, пландан ташқари 5 миллион сўмликдан зиёд саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини 8 процент оширишга азми қарор қилганлар. Шу кунларда олинган социалистик мажбурият муваффақиятли бажарилмоқда.

Совет кишилари партия XXIV съезди қарорларини турмушга тадбиқ этиш учун барча куч ва имкониятларини сафарбар этмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ноябрь (1971 йил) Пленуми қарорлари ҳамда СССР Олий Совети томонидан тасдиқланган тўққизинчи беш йиллик план съезд белгилаб берган улуғвор вазифаларни бажаришда жанговар программа бўлди. Шаҳар партия ташкилоти партиямиз томонидан тўққизинчи беш йилликка мўлжалланган вазифаларни тўла ва ошириб бажариш учун коммунистларни, барча меҳнаткашларни сафарбар этади.

Ф. ЁҚУБОВ,
Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари.

Раиса Саидова Тошкентдаги Ўрта Осиё гидротехника иншоотларини лойиҳалаш институтининг архитектура бўлимида ўн йилдан бери бош инженер бўлиб ишлаб келаётир. Кўпгина гидротехник қурилишларга меҳнати сингган бу ижодкор инженер шу кунларда Нурек ГЭСи қурилишлари устида иш олиб бормоқда.
Суратда: Раиса Саидова.

А. Тўраев фотоси.

АХБОРОТ

НАМАНГАН

КУРСАНТ — ЎҚУВЧИЛАР МЕҲМОНИ

Шаҳардаги 48-ўрта мактабда қизиқарли учрашув бўлди. Бу ерга Свердловскдаги ҳарбий-сиёсий билим юртининг курсанти М. Нурғозиев меҳмон бўлиб келди. Бўлажак офицер курсантларнинг қизиқарли ҳаёти ҳақида гапириб берди. Суҳбат ўқувчиларда яхши таассурот қолдирди. Кўпчилик ўқувчилар 10-синфни тугатгач, ҳарбий билим юртларига кириб ўқиш истаклари борлигини билдирдилар.

КУЧЛИЛАР ОРАСИДА

Наманган шаҳар маданият саройида марказий «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти биринчилиги учун хотин-қизларнинг қиличбозлик бўйича мусобақаси бўлиб ўтди. Бунда Тошкент шаҳар ҳамда Тошкент, Самарқанд ва Наманган областларидан 30 га яқин кучли қиличбозлар қатнашди.

Наманган турнирининг мақсади — Латвия ССРнинг Клайпеда шаҳрида ўтказиладиган ВЦСПС чемпионати олдидан кучларни синаб кўриш эди. Яккама-якка олишувларда республика кубогининг эгаси, спорт мастерлигига кандидат тошкентлик Татьяна Берёзкина биринчи ўринни олди. Иккинчи ва учинчи ўринлар тошкентлик А. Сиддиқова билан О. Алексаниналарга насиб этди.

Наманганлик ёш қиличбоз Наталия Доцковская эришган муваффақият ҳам қувончли бўлди. У беш нафар кучли қиличбозлар даврасидан ўрин олди.

ЭНГ КАТТА УЙ

Тўқимачилар шаҳарчасида замонавий уй-жойлар йил сайин кўпайиб бормоқда. 10-қурилиш трестининг қўли гул бунёдкорлари яқинда бу ерда 88-хонали уйни фойдаланишга топшириб, иккинчисини монтаж қилишга киришдилар. Янги типдаги бундай кўп хонали катта уй-жой Наманганда биринчи марта қурилди.

Кўп хонали бунақа уйлар тиклаш хоналарни монтажлаш ва қурилиш ишларини тезлатиш, қурилиш материалларини тежаб қолишга имкон беряпти. Қурувчилар шундай бир уйни фойдаланишга топшириш жараёнида 2 минг сўмдан ортиқ маблағ иқтисод қилдилар.

УЧ АВЛОД УЧРАШУВИ

Область ўлкани ўрганиш музейига шаҳардаги мактаб ўқувчилари тўпланишди. Бу ерда 1917 йилдан КПСС аъзоси, гражданлар уруши қатнашчиси Мамажон ота Муродов ҳамда Улуғ Ватан уруши иштирокчиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Абдусаттор Раҳимов, босмачиларга қарши курашда актив қатнашган Абдураззоқ ота Нормирзаевлар билан учрашув бўлди. Ветеранлар ёшларга кейинги 50 йил мобайнида ўзлари иштирок этган жанговар воқеалар ҳақида сўзлаб бердилар. Ўқувчиларни бугунги бахтиёр кунларга эриштирган Ленин партияси ва жонажон ҳукуматимизга ҳамиша садоқатли бўлишга, аъло ўқишга даъват этдилар.

А. МАДУМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

ФАНИМИЗ УФҚЛАРИ

СССРнинг ташкил топиши ўзининг сиёсий ва социал-иқтисодий аҳамияти жиҳатидан Совет давлати тарихида алоҳида ўрин тутади. Бу тарихий воқеа — пролетар интернационализми ғояларининг улкан ғалабаси, Коммунистик партия амалга ошираётган ленинча миллий сиёсатнинг натижасидир. Совет Иттифоқининг тузилиши жамиятни социалистик асосда қайта қуриш учун қулай шарт-шароитлар яратиб бериш, барча қардош республикалар экономикаси ва маданиятини кўтариш, кўп миллатли давлатимизнинг мудофаа қудрати ва халқаро позициясини мустаҳкамлашнинг ҳал қилувчи омилларидан бири бўлди.

Революцияга қадар бирорта ҳам олий ўқув юртига, илмий муассасага эга бўлмаган Ўзбекистон Советлар даврида фан, техника ва маданияти гуллаб-яшнаган машъал ўлкага айланди. Айниқса, кейинги ўн-ўн беш йил ичида республикамиз физика, математика, техника, геология ва бошқа соҳалар бўйича илмий-тадқиқот муассасалари ҳамда янгидан-янги олий ўқув юртлари ташкил этилди.

Қуйида эндигина 15 ёшга тўлган илмий масканлардан бирида олиб борилаётган энг замонавий илмий тадқиқотлар билан танишасиз.

СССР 50 ЙИЛ

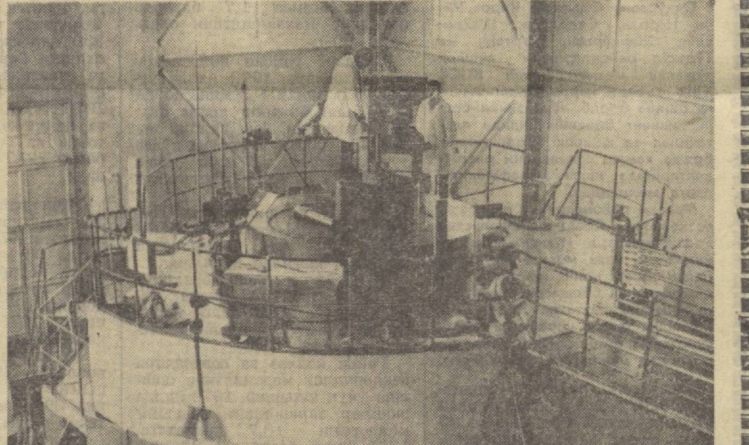

АТОМ — ДАСТЁР

Мамлакатимизда атом қувватидан фойдаланиш муаммосининг муваффақиятли ҳал этилиши совет фани ва техникаси тарихида янги саҳифа очди.

1956 йилда буюк ўзбек олими Улуғбек номи билан аталмиш посёлкада Ядро физикаси илмий-тадқиқот институтининг барпо этилиши атом қувватидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш юзасидан партия ва ҳукуматимиз кўрсатаётган оталарча ғамхўрликнинг яққол тимсоли бўла олади.

Институтимизнинг илмий лабораториялари фундаментал ҳамда назарий физика муаммоларини ечиш ва ривожлантириш билан бирга саноат ва қишлоқ хўжалигига алоқадор бўлган бир қанча тадбиқий масалаларни ҳам ҳал қилишга эришди. Республикамизнинг Тошкент, Бекобод Чирчиқ, Навоий, Олмалиқ ҳамда Иттифоқимизнинг Москва, Ленинград, Челябинск, Норильск, Душанбе каби шаҳарларидаги саноат корхоналарида ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳамда геологик қидирув ишларида атом қувватидан кенг фойдаланиш борасидаги институтимизнинг илмий тадқиқотлари бунга мисол бўла олади.

Таниқли физик олимларимиздан У. Орипов, С. Азимов ва марҳум С. Стародубцев раҳбарлигида институтимизда ядро физикасининг турли соҳалари билан шуғулланувчи илмий лабораториялар ташкил этилди, малакали ва тажрибали илмий кадрлар кўплаб етиштирилди, Жумладан, зарядли заррачаларни тезлатгич лабораториясининг бошлиғи В. Мўминов томонидан олиб борилган тадқиқотлар яхши натижалар беряпти. Коакциал электрон тезлатгич вужудга келтирилди.

Активацион анализ бўлимида ёш фан доктори А. Кист, фан кандидатларидан М. Усмонова, А. Ғаниев, А. Янковский каби истеъдодли олимларимиз самарали меҳнат қилишяпти. Бўлим ходимлари олиб бораётган муҳим муаммолар орасида Иттифоқимиздаги энг йирик олтин ва рангли металлар конларини қидириш ва ўрганиш, уларнинг запасини аниқлаш ва харитасини тузиш каби масалалар алоҳида ўрин тутади.

Булардан ташқари, бўлим ходимлари пахтани вилт касаллигига олиб келадиган сабабларни аниқлаш, қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган кимёвий препаратларнинг тарқалиши масалалари устида ҳам муваффақиятли илмий ишлар олиб боришмоқда.

Бугунги кунда назарий ва ядро физикаси бўлимлари қошида бир қанча лабораториялар ишлаб турибди. Уларда элементар заррачаларнинг структураси, ядро ички ўзаро таъсир кучларининг хусусияти, ядро спектроскопияси, турли ядроларда учрайдиган реакциялар ва тез нейтронларнинг физикаси каби муаммолар устида тадқиқотлар олиб бориляпти. Етакчи олимларимиздан Р. Бекжонов, М. Ғуломов, Б. Мазитов, Л. Хўжаев ва уларнинг шогирдлари томонидан амалга оширилаётган фундаментал ва назарий илмий-текшириш ишлари жиддий аҳамиятга эгадир.

Институтимиз назариётчилари ташаббуси билан шу йили Тошкентда ядро физикасининг назарий проблемаларига бағишланган Бутуниттифоқ илмий анжумани ўтказилиши мўлжалланмоқда. Бу илмий йиғинда Совет Иттифоқи ва чет мамлакатлардан жуда кўплаб машҳур олимларнинг қатнашиши кўзда тутилмоқда.

Институтимизнинг йирик бўлимларидан бири радиацион физика бўлими ҳисобланади. Унинг таркибида 5 та мустақил лаборатория бор. Улар ядро нурлари таъсири остида кристаллик аморф ва суюқ шаклдаги турлича металлар, ярим ўтказгичлар, диэлектрик, материалларда радиацион ўзгаришларнинг табиати, бу ўзгаришлардаги қонуниятларни аниқлаш устида иш олиб боради.

Радиацион физика бўлимида бажарилаётган тадқиқотлар мамлакатимиздаги йирик илмий марказлар ва етакчи олимлар тахсин ва ҳурматига сазовор бўлиб келмоқда. Илмий лабораторияларни бошқариш Озодахон Ниёзова, Муҳаммаджон Юнусов, Вафо Мўминов каби зийрак ва етук олимларимиз зиммасига юклатилган. Яқинда Тошкентга келиб-кетган академиклар А. П. Александров, Г. Н. Флеров ва И. М. Франк бошчилигидаги СССР Фанлар академиясининг вакиллари мазкур бўлим ходимлари эришган ютуқларни алоҳида қайд этиб ўтдилар.

Институтимиз маъмурияти ва партия ташкилоти КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XVIII съезди ҳужжатларини чуқур ва атрофлича ўрганиб чиқиб, фан ютуқларини зудлик билан ишлаб чиқаришга жорий қилиш ҳамда илмий-тадқиқотларнинг самарадорлигини кескин кўтариш мақсадида қатор тадбирий чораларни амалга оширдилар. У ҳам бўлса илмий кадрларнинг сон ва сифати ҳисобга олиниб, асбоб-ускуналар, маблағ тақсимоти қайта кўриб чиқилди, актуал бўлмаган, майда мавзуларга чек қўйилди, куч ва маблағларни сочиб юборишга барҳам берилди. Жумладан, 1971 йилда институтнинг асосий ва йирик қурилмалари — атом реактори, циклатрон ва энг кучли гамма нурлари оқими берувчи радиоактив нур манбаи ва бошқа ускуналардан фойдаланиш, самарадорлигини кескин оширишга эришилди. Бундан ташқари 1971 йилнинг ўзида институтимизнинг ички резервларидан фойдаланган ҳолда ҳамда И. В. Курчатов номидаги атом энергияси институти илмий-техник ходимларининг бевосита ёрдами билан атом реакторини (қозонини) реконструкция қилишга ва унинг қувватини бир неча баробар оширишга муваффақ бўлинди.

Институтимизда амалий ядро физикаси бўлими ва Мурунтов кони учун активацион анализ лабораторияси ҳам ташкил этилди. Уларнинг зиммасига фундаментал ядро физикаси ютуқларини халқ хўжалигининг турли тармоқларида қўлланиб республикамизнинг саноат ва қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашга кўмаклашиш, ядро нурларига асосланиб янгича автоматик асбоб-ускуналар яратиш вазифалари топширилди.

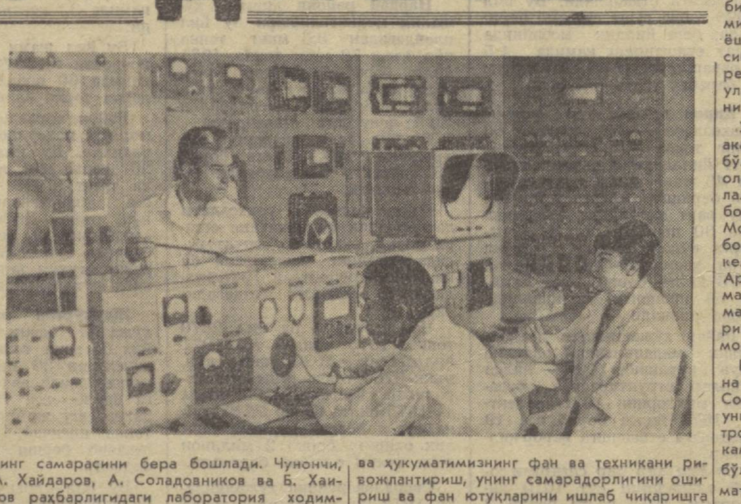

Кўрилган тадбирлар ҳозирги вақтда ўзининг самарасини бера бошлади. Чунончи, А. Хайдаров, А. Соладовников ва Б. Хаитов раҳбарлигидаги лаборатория ходимлари ўзларининг ихтиро ва янгиликларини Чирчиқдаги иссиққа чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинатида, Златоуст металлургия заводида, Бекобод ва Қувасойдаги цемент корхоналарида, бир неча вольфрам конларида муваффақиятли қўлланиб, давлатга кўп миқдорда маблағ ва ишчи кучини тежашга имкон бердилар.

Илмий муассасамизда ўта сезгир, мураккаб «Кикер» асбоби ихтиро этилди. У Серпухов ва Дубна илмий марказларидаги катта тезлатгичларда муваффақиятли фойдаланилмоқда.

Олимларимиз хўжалик шартномаси йўли билан қирққа яқин марказий саноат, илмий-тадқиқот муассасалари, конструкторлик бюроларининг буюртмаларини бажариб келишяпти. Институт бўйича 16 та ихтиро яратилди. Ўтган йили ходимларимиз 400 га яқин илмий мақолани нашрга берди.

Кейинги йилларда институт маъмурияти ва партия ташкилоти кадрларни жой-жойига қўйиш ҳамда юқори малакали мутахассислар тайёрлаш масаласига алоҳида аҳамият бера бошлади. Албатта, кадрлар масаласини тўғри ҳал этмасдан туриб, партия ва ҳукуматимизнинг фан ва техникани ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш ва фан ютуқларини ишлаб чиқаришга татбиқ этиш соҳасида қўйган вазифаларини муваффақиятли бажариш мумкин эмас. Яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VI пленуми кадрлар масаласини, шу жумладан, республикамиздаги илмий муассасалар фаолиятини кенг муҳокама қилиб, қарор қабул қилди.

Ҳақиқатан ҳам илм-фан заҳматкашлари олдига қўйилган улкан вазифаларни бажариш учун, энг аввало, юқори малакали, сиёсий чиниққан илмий кадрларни тарбиялаб вояга етказиш керак. Институтимизда бу масалага қандай эътибор бериляпти? Кейинги йилларда ёш кадрларни танлаш ва тайёрлашга эътибор янада ортди.

Институтимиз ташкил этилганидан буён 180 га яқин фан кандидати, 10 га яқин фан доктори етишиб чиқди. Улар ҳозир республикамиз ва қардош республикаларнинг илмий-тадқиқот муассасаларида ва турли ўқув юртларида самарали меҳнат қилишяпти. Фақат ўтган йилнинг ўзидаёқ институтимиз ходимларидан икки киши докторлик ва 22 ходим кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади, 11 киши эса ўз диссертациясини ёзиб, илмий совет ихтиёрига топширди.

Институтимиз даргоҳида илмий даражага эга бўлган мутахассисларнинг аксариятини республикамиз шаҳар ва қишлоқларидан келган ёшлар ташкил этади. Биз Иттифоқимизнинг марказий шаҳарларига, қардош социалистик мамлакатларга тажриба ўрганиш учун ёш ходимларимизни юбориш билан бирга, ўз тажриба ва янгиликларимизни Польша, Чехословакиядан келган ёшларга, вьетнамлик талабаларга, Новосибирск, Томск, Москва ва бошқа қардош республикалар ёшларига ҳам ўргатиб, уларга малакали соҳалар бўйича малакаларини оширишда ёрдамлашмоқдамиз.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги С. Азимов раҳбарлик қилаётган бўлим Ҳиндистон, Покистон, Франция олимлари билан ҳамкорликда муҳим масалалар бўйича илмий-тадқиқот ишлари олиб боряпти. 15 йил муқаддам ходимларимиз Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарларга бориб, атом реакторида ишлашни ўрганиб келган бўлсалар, эндиликда улар Миср Араб Республикаси, Ироқ ва бошқа чет мамлакатлар ёш мутахассисларига тинч мақсадларда фойдаланиш, реакторларда ишлаш ва бошқариш ишларини ўргатиб келмоқдалар.

Булардан ташқари, институтимиз кўпгина ўқув юртлари, илмий муассасалар, СоюзНИХИ, Тошкент ва Самарқанд Давлат университетлари ҳамда Тошкентдаги электролампа, кабель заводлари билан яқин ҳамкорликда бўлиб, уларнинг изотопларга бўлган эҳтиёжларини қондириш, турли материалларни ядро нурлари билан нурлатиш операцияларини бажармоқда.

Олимларимиз бундан буён ҳам совет фанининг гуллаб-яшнашида, ёшларни ленинизм ғояларига садоқатли кадрлари тарбиялаб етиштиришда, илмий-тадқиқотларнинг самарадорлигини оширишда, фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишни жадаллаштиришда ўзларининг бутун куч ва ғайратларини сафарбар этган ҳолда СССРнинг 50 йиллик тўйини муносиб совғалар билан кутиб олдилар.

У. ҒУЛОМОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ядро физикаси институтининг директори, физика-математика фанлари доктори.

Ш. ВОҲИДОВ,
Институт партқомитети секретари, физика-математика фанлари кандидати.

Суратда: Ядро физикаси институтидаги атом реактори (юқорида). Пастдаги суратда атом реакторини бошқариш пультида ва ходимлардан Т. Ашрапов, Т. Расулов ва Д. Отамонов.

А. Тўраев фотолари.

РЕСПУБЛИКАМИЗ саноат корхоналарининг азамат коллективлари СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани қизитиб меҳнат қилаётирлар. Ишлаб чиқаришда янги-янги зафарлар қўлга киритилаётир. Суратларда: (юқоридан пастга). 1. Шу йилнинг учинчи квартали ҳисобига иш бажараётган Тошкент электротехника заводи слесари Собир Саидов; 2. «Узбекхиммаш» заводининг пар етказиб берувчи цехи электр пайвандчилари бригадасининг бошлиғи Саидали Қораев. У бошлиқ коллектив беш йиллик планни тўрт йилда бажаришга аҳд қилиб, шу кунда октябрь ойи ҳисобига ишлаётир.

В. Сироткин фотолари.

БОҒ-РОҒЛАР КЎПАЙСИН

Партия ва ҳукуматимизнинг ўрмон хўжалигини янада ривожлантириш, ўрмон ва табиат бойликларини қўриқлаш юзасидан қилаётган ғамхўрлиги туфайли тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилини республика ўрмон хўжалиги ходимлари яхши кўрсаткичлар билан якунладилар. 141 минг гектар майдондаги ўрмон ҳолати тартибга солинди, дарахт уруғларини сепиш ва кўчат экиш плани 101 процент бажарилди. Ўрмонзорларни ёппасига дарахт билан қопланган майдонга айлантириш плани 103 процент адо этилди. Республикамизда 3000 гектар иҳота дарахтзорлари ва тоғ ёнбағирлари зинапоя шаклида қирқилиб, мевазорлар барпо қилинди. 437 тонна турли хил дарахт уруғлари терилди.

Ўзбекистон ўрмон хўжалиги ходимлари 1972 йил давлат планини муддатидан илгари бажариш юзасидан социалистик мажбуриятлар олдилар. Баҳор бошланди, республикамизнинг жанубий районларидаги ўрмончилар далага чиқдилар, бошқалари эса ҳар томонлама шайланиб турибдилар.

Республикамизда биринчи бўлиб Термиз ўрмон хўжалиги ходимлари Каттақум массивига саксовул уруғи экдилар. Наманган, Қўқон ўрмон хўжаликлари ва Марказий Фарғона ишлаб чиқариш бошқармаси йиллик саксовул экиш планини бажардилар. Барча ўрмон хўжаликларида қаламча тайёрлаш қизғин бормоқда. Биргина Тошкент механизациялаштирилган ўрмон хўжалиги 700 минг дона, жумладан, фақат толнинг ўзидан 120 мингта қаламча тайёрлади. Сочидан 1 тонна чинор уруғи келтирди, ўз ўрмонзорларидан 400 килограмм ясень ва клён уруғлари тайёрлаб қўйди. Андижон ўрмон хўжалиги 400 минг дона терак, тол ва бир неча хил мева қаламчалари тайёрлади. Бухоро область Шофиркон ўрмон хўжалиги коллективи миллион дона, Қоракўл ва Бухоро ўрмон хўжаликлари 600 минг донадан ҳар хил манзарали ва мева дарахт қаламчалари тайёрлаш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм области ўрмон хўжаликларига Бухородан зарур миқдорда саксовул уруғи юборилди. Республикамиз колхоз ва совхозларининг саксовул уруғига бўлган эҳтиёжлари тўла қондирилди. Кўчат кавлаш ва уларни зарур жойларга юбориш ишлари бошланди. Бошқа область ўрмон хўжаликларидан Сирдарё области учун ҳар хил дарахт кўчатларидан 800 минг дона берилди. «Узглавводстрой» ташкилотлари, Хоразм, Бухоро ва Қашқадарё областларининг кўчатга бўлган эҳтиёжлари қондирилмоқда. Аму — Бухоро канали бўйлаб 50 километрга чўзилган масофага саксовул экилмоқда.

Паркент ўрмон-мелиорация станцияси 1972 йилда 400 гектарга яқин тоғ бағирларини зинапоя шаклида қирқиб, турли хил мева кўчатлари экиб бериш тўғрисида Тошкент область колхоз ва совхозлари билан шартнома тузди.

Республикамиз шароитида чорвачилик учун қумлик чўлларда саксовул, қандим ва черкез уруғлари экиш, уларни парваришлаш ва сақлаш катта аҳамиятга эга. Шунинг учун ҳам бу ишнинг миқдори йилдан-йилга ортиб бормоқда.

1972 йилда 771 гектарга, жумладан 331 гектарга ҳар хил дарахт уруғлари, 221 гектарга қаламча ва 219 гектар ерга майда кўчатлар сийраклаштириб экилиши керак. Бу йил умуман 116 миллион дона ҳар хил манзарали ва мева кўчатлари етиштиришимиз зарур.

Бу йил чинор кўчатига бўлган талабни тўлароқ қондириш чоралари кўрилмоқда. Фарғона водийсидаги ўрмон хўжаликлари кўчатзорларининг 30 процентига, бошқа областлар кўчатзорларининг 20 процентига чинор уруғи сепилади. Чинор уруғини сепиш апрель-май ойларида тугалланиши керак. Уруғ ернинг юзасига сепилиб, қипиқ ва қум аралашмаси билан ёпилиши лозим ва 1,5-2 ҳафта давомида узлуксиз суғориб турилиши талаб қилинади. Униб чиққан ниҳолларга яхши парвариш бериб, ҳар гектардан камида 500 мингдан кўчат олишга эришиш мумкин. 1971 йилда 3 миллион дона чинор кўчатлари етиштирилган бўлса, 1972 йилда 5 миллион, 1973 йилда эса 8 миллион дона чинор кўчати етказиб бериш мўлжалланмоқда.

Совет Иттифоқининг бошқа районларидан навли дарахтларнинг уруғи кўплаб келтириляпти. Озарбайжондан 2,5 тонна дуб дарахти уруғи келтирилди. Республикамизда ўстирилмаган айрим манзарали, чиройли гулли, хушбўй дарахт кўчатларини Украина ва Грузиядан олиб келиш чоралари кўрилмоқда.

Уруғ тайёрлаш — муҳим иш, баъзи ўрмон хўжаликлари уруғ теришни уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар. Бухоро область ўрмон хўжаликлари саксовул уруғи тайёрлаш учун махсус уруғчилик участкалари ажратди. Бошқа областлар ва Қорақалпоғистон АССР ўрмон хўжаликлари ҳам бундай тадбирни амалга оширишлари керак.

Тўққизинчи беш йилликда 10 минг гектар ерга ёнғоқ, писта, бодом экилиши белгиланган. Шу мақсадда апрель-май ойларида 14 гектар ерга ёнғоқ уруғи экилиши ва ҳар гектаридан 40-50 минг туп кўчат етказилиб, август ойларида навли ёнғоқ кўчатларига пайванд қилиниши керак. Баҳорда 800 гектар ерга ёнғоқ кўчатлари экилиши зарур.

1971 йилнинг кузида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети «Боғ ва ўрмон ойлиги» ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу қарорда белгиланишича, 1972 йилнинг баҳорида Ўзбекистонда 81 миллион 400 минг дона турли хил кўчат ўтказилиши лозим. 2236 гектар ерга 658 минг дона мева кўчати, 2147 гектар ерга 3 миллион 165 минг туп ток кўчати экилиб, боғ ва токзорлар яратилиши керак. 23 милилон 127,5 минг туп тут кўчати ўтказилиши зарур. Қишлоқ хўжалик министрлиги системасига қарашли хўжаликлар 36 миллион 800 минг дона, Совхозлар министрлиги — 10 миллион 700 минг, Давлат ўрмон хўжалиги 10 миллион, Коммунал хўжалиги министрлиги 4 миллион 200 минг, Мелиорация ва сув хўжалик министрлиги — 3 миллион 300 минг, Маориф министрлиги — 2 миллион 300 минг дона кўчат экиши лозим.

Баҳор бошланди — кўчат экиш фурсати келди. Барча министрликлар, ташкилотлар, колхоз ва совхозлар, мактаб ва ўқув юртларининг раҳбарлари зарур миқдордаги кўчатларни топиш ва уларни қаерга экиш, кўчат ўтқазишни кимга топшириш масалаларини ўз вақтида ҳал қилмоқлари керак. Ўрмон хўжаликларининг раҳбарлари эса кўчат билан таъминлашлари, методик ёрдам кўрсатишлари зарур.

Ўрмон хўжаликлари коллективлари олдида ўрмонлар яратиш, ўз территорияларида жойлашган пионер лагерлари ва дам олиш уйлари зоналарида кўчатлар экишни ташкил қилиш вазифалари турибди. Тошкент ўрмон хўжалиги коллективи Дўстлик районидаги Ленин номли совхозни оталиққа олиб, 12 гектар ерда парк яратмоқда. Поп ўрмон хўжалиги Парда Турсун номли посёлкани кўкаламзорлаштириш устида иш олиб бормоқда. Шу билан бир қаторда аҳоли билан ҳамкорликда ёнғин ва дарахтларнинг нобуд бўлишига қарши чораларни амалга ошириш даркор. Кейинги йилларда ўрмон хўжалик марказларида ва участкаларида ободончилик ишларига катта эътибор берила бошланди. Бу соҳада Чирчиқ, Тошкент, Самарқанд, Каттақўрғон, Шофиркон, Андижон, Наманган, Зомин ва бошқа ўрмон хўжаликлари бир қатор тадбирларни амалга оширдилар. янги дарахтзорлар, гулзорлар яратдилар, артезиан қудуқлари қазиб, сув чиқардилар. Бекобод ўрмон хўжалигида 3 гектар дарахтзор ажратилиб, дам олиш уйлари қурилмоқда. Шеробод ўрмон мелиорация станциясига қарашли салқин жойларда аҳоли дам олиши учун бир неча бино ва пионер лагерлари қурилиб, ишга туширилди. Бу хўжаликларда ўрмончилар аҳоли ҳамкорлигида ўрмон хўжалигини ривожлантириш, айниқса ёнғинга қарши кураш чораларини амалга оширмоқдалар. Бироқ, бир қатор ўрмон хўжалик раҳбарлари ободончилик ишларига етарли аҳамият бермаётирлар. Айниқса, Бухоро, Қоракўл, Қўқон, Боботоғ, Сирдарё, Жиззах, Деҳқонобод, Косон, Чимбой ўрмон хўжалик раҳбарлари бу соҳада қониқарсиз иш олиб бормоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг ўтган йил қабул қилган «Ўрмончиликни янада ривожлантириш чоралари тўғрисида»ги қароридан кейин маҳаллий партия ва совет ташкилотлари ўрмончилик ишига эътиборни кучайтирдилар. Лекин ўрмончиликнинг барча имкониятларини тезроқ ишга солмоқ учун бу соҳага амалий ёрдамни яна ҳам кучайтириш мақсадга мувофиқдир.

Республика ўрмон хўжалик ходимлари ўзларининг меҳнат ва ғайратларини аямайдилар ва СССР ташкил қилинганининг 50 йиллик юбилейига муносиб совғаларини тайёрлайдилар. Урмончиликда энг масъулиятли бўлган баҳор кунларида зўр ташаббус билан меҳнат қиладилар.

О. ҲАКИМОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат Ўрмон хўжалиги комитетининг раиси.

„КОСМОС"ЛАРНИНГ КЎП ҚИЁФАЛИ ДУНЁСИ

Фаннинг толмас меҳнаткашлари, космик фазони ва планетамизни тадқиқ қилувчи мана шундай автомат йўлдошлардан беш-юзга яқини учирилди. Улар халқ хўжалиги ва космонавтика манфаатлари йўлида хизмат қилмоқда, совет экономикасини, табииёт илмини ва техникани янада ривожлантириш проблемаларидан келиб чиқаётган жуда кўп конкрет вазифаларни ҳал қилиб бермоқда.

Космосни ўрганиш ва ўзлаштиришнинг мана шу кенг комплекс программасини амалга ошириш бошланганлиги 1962 йил 16 мартда «космос» туркумидан бўлган биринчи йўлдош орбитага чиқарилганлиги тўғрисидаги ТАСС ахборотида эълон қилинган эди. Шундан бери орадан ўн йил вақт ўтди. Совет космик фани ва техникаси кўпгина муваффақиятларга эришди. Совет кишиси биринчи бўлиб космосга учди, автомат станциялар Ойга, Венерага ва Марсга оҳиста қўндирилди, Ойга чиқариб қўйилган автомат станциялар унинг заминидан намуналар олиб ерга қайтиб тушди, Ойдаги ёмғирлар денгизида «Луноход-1» экспедицияси узоқ вақт ишлади Ой ва Марснинг сунъий йўлдошлари вужудга келтирилди, бошқа кўпгина илмий муваффақиятлар қўлга киритилди.

Космосни ўзлаштириш проблемалари бениҳоя мураккаблашиб кетди ва жуда кенгайди. Ҳозир ҳам илмий ва техникавий вазифаларнинг кўплари совет йўлдошларини кетма-кет учириш йўли билан ҳал этилмоқда. Фанга хизмат қилаётган бу беминнат меҳнатчиларнинг роли жуда ҳам катта,

Йўлдошлар ва планеталараро автомат станцияларнинг биринчи парвозлари ер атмосферасининг юқори қатламлари, ернинг радиация минтақалари тўғрисида, планеталараро муҳит ҳақида жуда муҳим, лекин анчагина умумий маълумотлар берди. Бу маълумотлар мавжуд тахминларни текшириб кўришгагина ёрдам берди. Лекин космосни чинакам билиб олиш, сўнгра эса ундан фойдаланиш учун планетамиз доирасидан ташқарида содир бўлаётган ҳодисаларнинг чуқур моҳиятини билиб олишга имкон берадиган аниқ, кўп марталаб синаб кўрилган фактлар бўлиши керак эди.

Бу вазифани бажариш «космос» сериясидан бўлган йўлдошлар, яъни автомат аппаратлар зиммасига тушди, Шу аппаратлар ёрдамида олимлар инсоният учун асрлар бўйи жумбоқ бўлиб қолаётган муҳитдаги хилма-хил табиий жараёнларни тадқиқ қилдилар.

Совет «космос»лари бажаришни давом эттираётган илмий программа жуда кўп илмий, техникавий ва амалий вазифаларни ҳал қилиб бериши лозим бўлган жуда кенг программадир. Жумладан, космосдан туриб ерни ўрганиш билан боғлиқ бўлган ишлар, шунингдек юқори атмосферада ва радиация минтақаларида содир бўлаётган воқеаларни бевосита қайд қилиш самарали бўлиб чиқди.

Илмий асбоблар, системалар ва агрегатлар йўлдошларга ўрнатилиб, синчковлик билан ва ҳар томонлама текширишдан ўтказилди. Ер атмосфераси юқори қатламларининг тиғизлиги тўғрисида «космос»лар ёрдамида муҳим маълумотлар қўлга киритилди. Натижада, қуёш активлиги жуда кам бўлган йилларда атмосферанинг тиғизлиги қуёш активлиги энг кўп бўлган йиллардагига нисбатан 200 километр баландликда икки баравар кам эканлиги, 350 километр баландликда эса уч ярим баравар кам эканлиги аниқланди.

Ер қуёшга бевосита яқин зонада (космик миқёслар бўйича) айланиб турган жуда катта магнитдир. Шу сабабли қуёшдаги заррача ўзгариш ҳам бизнинг планетамизга жуда зўр таъсир ўтказади. Қуёш плазманинг жуда катта оқимларини планеталараро фазога ҳар доим улоқтириб туради. Бу плазма оқимлари жуда катта тезлик билан, товушдан ҳам тез ҳаракат қилади. Олимлар бу плазма оқимларига «Қуёш шамоли» деб образли ном беришган.

Ернинг магнитосфераси (космик фазода планетамиз магнит майдони ҳукмронлик қилаётган қатлам) бу қудратли плазмалар шамолини биринчи бўлиб ўзига қабул қилади. Бу шамол зўр куч билан магнитосферани сиқиб келади. Қуёш «осойишта» ҳолатда турганида Қуёш шамолининг протонлари ва электронлари қисман Ернинг магнит майдонига асир бўлиб қолади, аммо уларнинг кўпчилиги ерни айланиб ўтиб ундан ҳам нарига ўтиб кетади. Мана шу асир заррачалар планетамизнинг радиация минтақаларида аста-секин тўпланаверади, уларнинг атмосферага ёпирилиб бостириб кириши учун биронта «туртки»нинг ўзи кифоя қилади. «Космос» туркумидан бўлган йўлдошларнинг олимларга берган жуда кўп миқдордаги маълумотлари магнит бўронлари ва қутб ёғдулари сингари муҳим геофизик ҳодисаларнинг табиатини чуқурроқ тушуниб олишга имкон берди.

Ўтган ўн йил давомида мана шу совет «космослари» ёрдамида ўтказилган кенг миқёсдаги тадқиқотлар олимларнинг юлдузлар ва галактикалар табиати тўғрисидаги тасаввурларини анча кенгайтирди. Космик нурларни ўрганиш экспериментлари фанга салмоқли ҳисса қўшди. Космик биология ва медицина соҳасида бир қанча жуда асосли натижалар қўлга киритилди.

Бундан ташқари ҳозирги замон космонавтикасининг кўпгина принципиал муҳим техникавий проблемалари: автомат станцияларни атмосферага киритиш ва олдиндан тайёрлаб қўйилган районга қўндириш, орбитада автоматик равишда туташиш сингари проблемалар йўлдошлар воситасида биринчи марта ҳал этилди, ориентация ва космик навигация системалари ишлаб чиқилди. Орбитада учиб бораётган аппаратларнинг пишиқлигини таъминлаш проблемалари ҳар томонлама ўрганилди. бошқа кўпгина актуал проблемалар ҳал этилди.

Илмий ва техникавий тадқиқотларни кенг доирада олиб бориш, шунингдек жуда кўп йўлдошларни учириш зарур бўлиб қолганлиги аввал бошданоқ «Космос» типидаги йўлдошлар конструкциясининг элементларини энг кўп даражада унификациялашни талаб қилди. Серияли аппаратларнинг афзаллиги очиқ кўриниб турибди: Бу аппаратларга ўрнатилган илмий асбобларнинг комплектларинигина ўзгартириш йўли билан уларнинг типовой технологик ускуналаридан турли тадқиқотлар олиб бориш учун фойдаланиш мумкин. Бунинг учун эса, масалан, йўлдош корпусини, ундаги хизмат агрегатларининг составини, бошқарув системасини, энергия билан таъминлаш манбаини ва шу кабиларни ўзгартирмаса ҳам бўлади. Шундай қилиб, йўлдошларни кўплаб ишлаб чиқаришни ташкил этиш мумкин бўлиб қолди, демак космик экспериментлар ўтказиш анча арзонга тушадиган бўлди.

Бироқ қўйилган вазифаларнинг ҳаммасини ҳам бажаришга яроқли бўлган ва кўплаб ишлаб чиқариладиган бир хилдаги йўлдош яратиш мумкин эмаслиги маълум бўлди (конструкторлар ва олимларга ҳам бу нарса равшан эди), чунки бундай йўлдошнинг аппаратларига ва агрегатларига қўйиладиган талаблар жуда хилма-хил ва бир-бирига қарама қарши эди. Баъзи вазифаларни бажариш учун жуда узоқ вақт ишлайдиган, илмий аппаратларни герметик капсула ичига солиб қўйиш зарурати бўлмайдиган ва жуда кам электр энергия истеъмол қиладиган аппарат талаб қилинса бошқа хил вазифаларни бажариш учун эса асбоблари жуда пухта герметик қилинадиган ва кўп энергия истеъмол қиладиган аппарат талаб этилар эди. Ёки масалан, ўз муддатини ишлаб бўлган аппаратларни ерга қайтариб туширишни геофизиклар унчалик шарт қилиб қўймайдилар, аммо медиклар эса ўзлари тажриба ўтказиш учун космосга чиқарилган «нусхаларини» албатта ерга оҳиста қўндиришни, уларни космик саёҳатдан кейин ердаги лабораторияларда батафсил текшириб кўришни талаб қиладилар.

«Космос»ларни яратувчилар мана шундай проблемаларнинг бир қанчаларини ҳал қилишлари лозим бўлди. Улар бу ишни жуда яхши адо этганликлари тажрибада исбот этилди. СССРда «космос» йўлдошларининг бир неча хили яратилган. Бу аппаратларда конструкция элементларининг давомийлигини энг кўп даражада сақлаб қолишга муваффақ бўлинди.

Бундай аппаратларнинг ҳамма турлари ўзининг пишиқлигини ишлаш қобилиятини, универсаллигини кўп марталаб исботлади. Шундай қилиб, жуда мураккаб илмий-техникавий проблема амалда муваффақиятли ҳал қилинди, олимлар ва инженерларнинг космик фазони ўрганиш ва ўзлаштиришни давом эттиришдан иборат жуда кўп актуал вазифаларни ҳал этишларини кўп жиҳатдан енгиллаштирди.

Совет «Космос» аппаратларини космик орбиталарда ишлатиш соҳасидаги биринчи ўн йилнинг тажрибаси фан ва космонавтика манфаатлари йўлида, одамларнинг бахт-саодати йўлида бу аппаратлар олдида ҳали анчагина муҳим ишлар турганлигини яққол кўрсатди.

Д. ДМИТРИЕВ,
ТАСС илмий шарҳловчиси.

РУЗИКА Сафоева номини у меҳнат қилаётган Хива тикувчилик фабрикаси коллективи ҳурмат билан тилга олади. Тикувчи Р. Сафоева смена топшириқларини доимо 110-120 процент бажаришга эришаётир. Суратда: Р. Сафоева иш устида.

Ш. Раҳимов фотоси.

ҲАДЕМАЙ деҳқонларнинг қўли-қўлига тегмайдиган долзарб дамлар бошланади. Баҳор экишининг муваффақияти эса техниканинг шайлигига боғлиқ, албатта. Шу кунларда «Узсельхозтехника» мастерскойлари ва цехларида жўшқин меҳнат тинимсиз давом этяпти. Ремонтчи-ишчилар тракторлар ва экиш агрегатларини тўла қўлдан чиқариш ҳақида ўз зиммаларига олган мажбуриятларини сўзсиз бажариш учун фидокорона меҳнат қиляптилар.

Сариосиё, Денов ва Жарқўрғон районларининг «Узсельхозтехника» бирлашмалари ремонт талаб трактор ва сеялкаларнинг ҳаммасини 25 февралгача тўла тахт қилиб, сафга тизиб қўйдилар. Жарқўрғон районида техникани индустриал усулда ремонт қиладиган цех ишга тушганлиги муносабати билан «Т-4» маркали тракторларнинг 300 тасини бир йилда сифатли ремонт қилиш имконияти туғилди. Чопиқ тракторларини индустриал усулда ремонт қиладиган шундай цехлардан бири Шўрчи районида ҳам қурилмоқда.

Жонкуяр кишилар раҳбарлик қилаётган хўжаликларда кўклам экишига зарур бўлган барча техника ва механизмлар аллақачонлар тўла ремонт қилиб қўйилди.

РЕМОНТНИ УНУТМАНГ

Жарқўрғон районидаги «Сурхон» совхозида 150 ремонтчи-ишчи икки сменада ишлаб, кўклам экиши учун зарур бўлган ҳамма механизмларни ремонт қилиб бўлдилар. Бу райондаги «Коммунизм» колхози, Денов районидаги «8 Март» колхозларида ҳам техника ремонти юқори суръатлар билан олиб борилмоқда.

Бироқ, шу билан бир қаторда, айрим жойларда ремонт қилиш графикларини бузиш, прогрессив методларга амал қилмаслик, технологик нормаларни бузиш каби қўпол хатоларга йўл қўйилмоқдаки, бу эса баҳор экишига зарур бўлган техникани ремонт қилиш ишини чўзиб юборди. Кўпчилик ҳолларда механиклар ва инженерлар назоратининг бўшлиги сабабли қилинган ремонт талабга мутлақо жавоб бермайди.

Яна шу нарса ачинарлики, Шўрчи районидаги «Оқ олтин», Чкалов номли, Калинин номли, «Ленинобод» колхозларининг раҳбарлари «Узсельхозтехника» устахоналарида ремонт қилиниши керак бўлган ўнлаб тракторларни турли баҳоналар билан ҳанузгача мастерскойга етказиб келмай, ремонт муддатларини сунъий равишда чўзяптилар. Ана шу сабабли ҳам шу хўжаликлар ихтиёридаги 80 дан ошиқ трактор ва 120 та сеялкага ҳали қўл урилгани йўқ. Райондаги «Шарқ юлдузи» колхозида эса трактор ва қишлоқ хўжалик машиналари тракторчиларнинг уйларида, далаларда занг босиб ётибди.

Областнинг жанубида жойлашган районларда баҳор шабадаси эса бошлади. Шунга қарамай Термиз районидаги Ленин номли, «Коммунизм» колхозларида чигит экадиган сеялкаларнинг ярмидан кўпи ремонт кутиб турибди. Шеробод районидаги Ленин номли қўриқ совхозининг иккинчи ва тўртинчи бўлимларидаги дала шийпонлари ёнида қисмларга ажратиб ташланган 10 та пахта териш агрегатлари ва кўрак чувийдиган аппаратлар очиқ ҳавода занглаб ётибди. Бу машина ва механизмларнинг энг ноёб ва камёб деталлари қор ва муз билан қопланиб, яроқсиз ҳолга келиб қолган. Бу ачинарли аҳволни кунда кўрсада кўрмасликка солиб юрган совхоз директори Ҳайрулла Қиёмов бу ташвишли ҳолдан на маънавий ва на моддий жавобгарлик ҳис этмайди.

Эндиликда техника ремонтини галга солиб бўлмайди. Шу кунларда ғанимат фурсатлардан унумли фойдаланиб, қимматли вақтларнинг қадрига етиш керак. Чунки вақтдан ютган — нақтдан ҳам ютади, эрта экқан — эрта ўради. Бунинг учун эса узоғи билан бир ҳафта, ўн кун ичида техникани тўла равишда ремонтдан чиқариш керак. Область партия-совет ташкилотлари турли-туман асоссиз баҳона-сабабларга чек қўймоқлари, бу ишни биринчи даражали энг муҳим вазифа деб билиб, уни жадаллаштириш чораларини кўрмоқлари даркор.

А. ХАЛИЛОВ.
«Совет Узбекистони» мухбири.

КЎЧА ҲАРАКАТИ ХАВФСИЗЛИГИ ОЙЛИГИ

ЖАМОАТЧИ АВТОИНСПЕКТОРЛАР

Республикамизда транспорт воситалари кун сайин кўпайиб бормоқда. Йўллар ва кўчаларда ҳаракат тезлашяпти. Шундай бир шароитда йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш учун тегишли чораларни кўриш, ҳайдовчиларнинг интизомини мустаҳкамлаш, йўловчиларнинг ҳаракат хавфсизлиги қоидаларига риоя қилишлари жуда катта аҳамиятга эгадир. Автохўжаликларда меҳнат ва транспорт интизомини мустаҳкамлаш учун тарбиявий ишларни мунтазам олиб бориш, ҳайдовчиларнинг малакасини ошириш, автомобилларнинг техника жиҳатдан соз бўлишини таъминлаш ва бошқа тадбирлар йўл транспорти ҳодисаларининг олдини олишда ғоят муҳимдир.

Худди ана шундай профилактик ишларни бажаришда халқ дружиналарининг ҳаракат хавфсизлиги бўйича махсус бўлинмалари давлат автоинспекцияси органлари билан биргаликда жуда катта иш олиб бормоқдалар.

Ҳозирги вақтда республикамизда 10 мингга яқин жамоатчи автоинспекторлар ҳаракат хавфсизлигини таъминлашда давлат автоинспекцияси ходимларига катта ёрдам бериб келаётирлар. Улар аҳоли орасида йўл ҳаракати қоидаларини кенг пропаганда қилмоқдалар, корхоналарда, муассасаларда, ўқув юртларида, маҳалла комитетларида ва уй бошқармаларида лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. Бундай жамоатчиларимизнинг кўпи ишдан сўнг йўлларга ва кўчаларга чиқиб навбатчилик қилмоқдалар.

1971 йилда милициянинг кўнгилли ёрдамчилари кучи билан ва уларнинг актив ёрдамида йўл ҳаракати ва транспорт воситаларидан фойдаланиш қоидаларини бузиш ҳоллари кўп марта аниқланди. Жамоатчи автоинспекторлар транспорт воситаларини маст ҳолда бошқараётган 66 кишини тўхтатдилар. Улар кўча ҳаракати қоидаларини бузган 1800 дан ортиқ йўловчини ва 1300 велосипед ҳайдовчини огоҳлантирдилар.

Ҳаракат қоидаларини қўпол равишда бузувчиларни аниқлаш ва уларни тўхтатишда давлат автоинспекцияси ходимларига актив ёрдам бераётган илғор жамоатчиларимиз жуда кўп. 1971 йил 8 декабрда Ангрен шаҳридаги 7- АТК ходими жамоатчи автоинспектор Хомил Ҳакимов ёрдамида ГАЗ-51 автомобилининг ҳайдовчиси И. Е. Голайд машинани маст ҳолда бошқаргани учун тўхтатилиб, у бир йилга правасидан маҳрум қилинди. Ангрен автобус-таксомотор парки ишчиси жамоатчи автоинспектор И. С. Алимов маст ҳолда ГАЗ-51 машинасини бошқариб бораётган И. Д. Блиновни тўхтатди. Блинов ҳам бир йилгача машина ҳайдаш ҳуқуқидан маҳрум қилинди.

Жамоатчи автоинспекторлардан тошкентлик М. Машталер, Г. Роговой, Янгийўлдан Э. Бейтуллаев, Самарқанд шаҳридан Аҳмаджон Ашуров ва бошқа кишилар давлат автоинспекциясига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Улар давлат автоинспекцияси комиссияларининг мажлисларида қатнашадилар.

Бироқ ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги ишларимизда камчиликлар бўлгани каби бу ишга жамоатчиликни кенг жалб этишда ҳам камчиликларимиз мавжуддир. Йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш соҳасидаги тажрибалар кенг оммалаштирилмоқда деб бўлмайди. Аҳоли ўртасида кўча ҳаракати қоидалари етарли даражада пропаганда қилинмаётир. Ана шундай камчиликларга тезда хотима бериш лозим. Кўча ҳаракати хавфсизлигини сақлаш — бутун жамоатчиликнинг муҳим вазифасидир.

А. МАМАЖОНОВ,
Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги Давлат автоинспекцияси бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, милиция подполковниги.

АГРОХИМИКЛАР ҲИССАСИ

Хоразм области деҳқонларининг пахтачиликда қозонган довруғида агрохимикларнинг ҳиссаси катта. Улар томонидан олиб борилаётган илмий-тадқиқот ва амалий ишлар тупроқнинг унумдорлигини оширишда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Хоразм зонал агрохимия лабораторияси ташкил топганига бир неча йил бўлди, холос. Шу давр ичида лаборатория 78 колхозга агрохимия картограммаси тузиб берди. Ўтган йилнинг ўзида 31 хўжалик ана шундай картограммага эга бўлди. Тупроқнинг тузилиши ва таркибини аниқлаш, ерларнинг ҳар хил ўғитларга бўлган талаби ҳамда нормаларини тўғри белгилаш имконини яратди.

Агрохимия картограммаси асосида ўғитдан фойдаланиш ўзининг ажойиб самарасини берди. Буни Гурлан районидаги Ҳамза номли, Хива районидаги Крупская номли ва бошқа қатор хўжаликлар тажрибаси яққол исботлади. Лабораториянинг Тангриберди Каримов, Тоҳир Рўзиматов каби тупроқшунос-агрохимиклари ўз билим ва тажрибаларини деҳқончилик маданиятини юксалтириш ишига бағишламоқдалар.

Ф. ЗОҲИДОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШДИЛАР

Араб Социалистик иттифоқи Марказий Комитетининг аъзоси Фахрий Муҳаммад Абдул Наби бошчилигида Миср Араб Социалистик иттифоқи партия ходимларининг делегацияси уч кун давомида Ўзбекистон ҳаёти билан танишдилар. Мисрлик меҳмонлар КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан, КПСС билан Араб Социалистик иттифоқи ўртасидаги партиявий алоқалар планига мувофиқ бизнинг мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибдилар.

Делегация аъзолари Тошкентда В. И. Ленин Марказий музейи филиалини, В. И. Ленин номидаги Давлат университетини бориб кўрдилар, шаҳарнинг янги қурилишларини томоша қилдилар. Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлдилар. Меҳмонлар Самарқандга бориб келдилар. Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозини бориб кўрдилар.

Делегация аъзолари республикада бўлган вақтида партия ташкилотларининг фаолияти билан, уларнинг хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик соҳасидаги тажрибалари билан қизиқдилар. (ЎзТАГ).

Суратда: делегация аъзолари Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида.

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МУЖИБУР РАҲМОННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДАККА, 15 март. (ТАСС). Республика бош министри шайх Мужибур Раҳмон, Бангладеш Халқ Республикаси оғир шартлар билан бериладиган ёрдамни ҳеч қачон қабул қилмайди, — деди. ЕНА миллий агентлигининг хабар беришича, бош министр Даккада халқ иттифоқи кўнгиллилари ҳузурида сўзга чиқиб, мамлакат мустақилликка эришиш учун кўп қурбонлар берди ва ҳозир биз қийинчиликларга бардош бериш учун тайёрмиз, лекин мустақиллигимизни ҳеч нарсага алишмаймиз, деди.

Мужибур Раҳмон шу муносабат билан Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон раҳбарлари ҳамда халқларининг Бангладеш халқи озодлик курашига кўрсатган ёрдами ва мададига юксак баҳо берди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ БИРДАМЛИГИ

ПРАГА, 15 март. (ТАСС). Чехословакия Социалистик Республикасининг меҳнаткашлари Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқларининг қаҳрамонона курашини кескин равишда қувватламоқдалар, империалистларнинг Ҳинди - Хитойдаги агрессиясини ғазабланиб қораламоқдалар.

Америка авиациясининг Вьетнам Демократик Республикаси территориясига қилаётган ҳужумлари, АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги янги жиноий ҳаракатлари, деб ёзади «Млада фронта» газетаси, жаҳон афкор оммасига сурбетлик билан қилинаётган дағдағадир. Агар Вашингтон Пекин индамай туради деб умид қилмаганида эди, Вьетнам Демократик Республикасига осмондан ҳужумлар қилишни яна бошлаб юборишга ботинолмаган бўлур эди, дейилади Чехословакия радиосининг шарҳларида. Американликлар ўзларининг жиноятлари учун жавоб беришга ва халқаро ҳуқуқни назар-писанд қилмаётган қароқчилар каби уруш эълон қилмай олиб борилаётган уруш натижасида мамлакатга етказган зарарнинг ўрнини тўлдириб беришга мажбур бўладилар, деб ёзади Словакиядаги «Правда» газетаси.

АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги жирканч урушни тўхтатишни талаб қилаётган жаҳон тараққийпарвар жамоатчилигининг овози кундан-кунга баралла янграмоқда, империализмга қарши курашнинг олдинги сафида туриб мардонавор жанг қилаётган Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқларини қўллаб-қувватлаш ҳаракати кучайиб ва кенгайиб бормоқда. Чехословакия меҳнаткашлари Ҳинди-Хитой халқлари билан бирдамлик ҳафтасини ўтказишга планетадаги барча тинчлик тарафдорлари билан бирга актив қўшилдилар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **ПРАГА.** Прагада очилган халқаро илмий адабиёт виставкаси «Академия-72» деб аталади. Виставка экспонатлари орасида жаҳондаги 15 мамлакат нашриётларида фаннинг турли соҳаларига доир босиб чиқарилган икки мингдан ортиқ китоб бор. Совет Иттифоқи беш юздан ортиқ илмий асарни тақдим этди. Виставка халқаро китоб йили доирасида ташкил этилди.

● **ВЕНА.** Бу ерда очилган традицион ярмаркада 24 мамлакатнинг савдо фирмалари қатнашмоқда. Виставкага социалистик мамлакатлар — Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Польша, Совет Иттифоқи, Чехословакия Социалистик Республикаси ва Югославиянинг ташқи савдо ташкилотлари ўз экспонатларини тақдим этди.

● **ТОКИО.** Япония Коммунистик партияси Испанияда озодлик ва демократия учун курашувчиларга қарши репрессиялар кучайтирилганлигини қоралади. Япония Коммунистик партияси Марказий Комитети Испания ҳукуматига мактуб юборди. Марказий Комитет бу мактубида Испания меҳнаткашларини сиёсий важлар билан таъқиб этиш дарҳол тўхтатилсин, сиёсий маҳбуслар озод қилинсин ва мамлакатда демократия тиклансин, деб Япония коммунистлари номидан талаб этди.

● **НЬЮ-ЙОРК.** Калифорниянинг Бальехо шаҳрида негр аҳолисининг қаттиқ кураши давом этмоқда. Негр аҳолиси маҳаллий маъмурларнинг ирқчилик сиёсатига қарши норозилик билдирмоқда. Намойишчиларни тарқатиб юбориш учун юборилган полиция бўлинмалари таёқ ва кўздан ёш оқизадиган гранаталардан фойдаланмоқдалар, кўплаб кишиларни қамоққа олмоқдалар.

● **ЛОНДОН.** Англия ҳукумати разведка хизмати учун ажратиладиган маблағларни кўпайтирмоқда. Разведка янги молия йилида 13 миллион фунт стерлинг, яъни ўтган йилдагига нисбатан 1 миллион 250 минг фунт стерлинг кўпроқ маблағ олади. Бу — разведка хизмати учун ажратилган маблағларнинг бир қисми, холос. Бюджетнинг бошқа моддаларида ҳам кўп маблағ ажратиш кўзда тутилган.

(ТАСС).

ИРҚЧИЛИК АМАЛДА

НЬЮ-ЙОРК, 15 март. ТАСС мухбири В. Байдашин хабар беради:

Сан-Хоседа (Калифорния штати) ўтказилаётган судда Анжела Дэвиснинг адвокатлари прокурор Харрисни, «ирқчилик қилаётир» деб айбладилар. Жюри ҳайъатига кўрсатилган номзодлар судга ёқмаса, уларни суд ҳеч бир сабаб кўрсатмай қабул қилмасликка ҳаққи бор, деб Америка қонунларида кўзда тутилган ҳуқуқдан фойдаланган прокурор Харрис негр аҳолисининг бирдан-бир вакили бўлган Жейн Хэмфиллни номзодлар рўйхатидан чиқартириб юборди. Анжеланинг ҳимоячилари ва бу америкалик коммунист аёлни қамоқдан бўшаттириш ҳаракати миллий бирлашган комитетининг раҳбарлиги қораловчиларга маъқул бўлган кишиларни жюри аъзолигига сайлаш борасида очиқдан-очиқ қилинаётган бундай камситишга қарши кескин норозилик билдирдилар. Анжеланинг адвокати Говар Мур бундай деди: «Бирор номзодни жюри ҳайъатига ўтказмаслик учун қораловчилар турли сабабларни келтиришлари мумкин, лекин бу сафар уларнинг бирдан-бир сабаби ирқчиликнинг худди ўзи бўлди».

Жейн Хэмфилл жюри аъзолигига кўрсатилган 150 нафар номзодлар рўйхатига киритилганидан бери прокурор Харрис уни гўё «Калифорния штатининг қонунини бузган», деб айблаб, унга қарши туҳмат ва қўрқитиш кампаниясини давом эттириб келмоқда. Хэмфилл прокурорнинг бу асоссиз даъволарини рад қилганидан кейин прокурор уни номзодлар рўйҳатидан сабабсиз чиқартириб юбориш ҳуқуқидан фойдаланди.

Ҳукумат маъмурлари америкалик коммунист Анжела Дэвисни таъқиб қилаётганлигига норозилик билдириш ҳаракати АҚШ жамоатчилиги орасида тобора кучаймоқда. Калифорнияда Анжеладан ўч олиш тараддуди кўрилаётганлигига қарши Нью-Хэйвенда (Коннектикут штати) оммавий намойиш ўтказилди. Намойишчилар «Биз Анжела Дэвисни дарҳол қамоқдан бўшаттиришни талаб қиламиз», деган сўзлар ёзилган плакатларни кўтариб шаҳарнинг марказий кўчаларидан ўтдилар ва федерал суд биносини қуршаб турдилар.

Негр ташкилотларининг Гэри шаҳрида (Индиана штати) ўтказилган биринчи миллий сиёсий съездида қатнашган беш минг нафарга яқин делегатлар Анжела Дэвисни ва АҚШдаги барча сиёсий маҳбусларни дарҳол қамоқдан бўшатишни талаб этиб резолюция қабул қилдилар.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТОМОШАЛАР. ЭЪЛОНЛАР. РЕКЛАМАЛАР.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ

1972 йил учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича илмий-текшириш институтларининг аспирантураларига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

В. И. РОМАНОВСКИЙ НОМИДАГИ МАТЕМАТИКА ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Астрономия тупиги, 11-уй)

Қатнаб ўқишга: функционал анализ ва функциялар назарияси; дифференциал ва интеграл тенгламалар; эҳтимоллик назарияси ва математик статистика; геофизика.

Сиртдан ўқишга: дифференциал ва интеграл тенгламалар; эҳтимоллик назарияси ва математик статистика.

ЯДРО ФИЗИКАСИ ИНСТИТУТИ

(Тошкент область, Улуғбек посёлкаси)

Қатнаб ўқишга: радиохимия; экспериментал физика; назарий ва математик физика; атом ядроси ва космик нурлар физикаси; қаттиқ жисмлар физикаси; ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси;

Сиртдан ўқишга: радиохимия; назарий ва математик физика; атом ядроси ва космик нурлар физикаси; қаттиқ жисмлар физикаси; ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси.

С. В. СТАРОДУБЦЕВ НОМИДАГИ ФИЗИКА-ТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Обсерватория кўчаси, 85-уй)

Қатнаб ўқишга: атом ядроси ва космик нурлар физикаси; қаттиқ жисмлар физикаси; ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси; энергия турларини қайта тиклаш; теплофизика.

Сиртдан ўқишга: атом ядроси ва космик нурлар физикаси; қаттиқ жисмлар физикаси; ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси; энергия турларини қайта тиклаш.

ЭЛЕКТРОНИКА ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Обсерватория кўчаси, 85-уй)

Қатнаб ўқишга: физик электроника; қаттиқ жисмлар физикаси.

Сиртдан ўқишга: физик электроника.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ҲИСОБЛАШ МАРКАЗИ ВА КИБЕРНЕТИКА ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Володарский кўчаси, 26-уй)

Қатнаб ўқишга: математик логика ва алгоритмлар назарияси; ҳисоблаш математикаси; назарий кибернетика; ишлаб чиқариш процессларини автоматлаштириш; ҳисоблаш техникаси; техник кибернетика; илмий ва техник информация назарияси; иқтисодий текширишларда математик методлар.

Қатнаб ўқишга: математик логика ва алгоритмлар назарияси; ҳисоблаш математикаси; назарий кибернетика; ҳисоблаш техникаси; техник кибернетика; илмий ва техник информация; иқтисодий текширишларда математик методлар.

М. Т. ЎРОЗБОЕВ НОМИДАГИ МЕХАНИКА ИНШООТЛАРИНИ СЕЙСМИК МУСТАҲКАМЛИЛИГИ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Академиклар шаҳарчаси)

Қатнаб ўқишга: назарий механика; механизмлар, машина ва автомат тармоқлар назарияси; материаллар қаршилиги ва қурилиш механикаси; эластиклик ва пластиклик назарияси; гидроаэромеханика ва газли динамика; машиналар, асбоблар ва аппаратуралар динамикаси мустаҳкамлилиги; қишлоқ хўжалик машиналари; асос, фундаментлар ва ер ости иншоотлари; иншоотларни синаш назарияси.

Сиртдан ўқишга: назарий механика, механизмлар, машина ва автомат тармоқлар назарияси; материаллар қаршилиги ва қурилиш механикаси; гидроаэромеханика ва газли динамика; машиналар, асбоблар ва аппаратуралар динамикаси мустаҳкамлилиги; қишлоқ хўжалик машиналари; асос, фундаментлар ва ер ости иншоотлари; иншоотларни синаш назарияси.

АСТРОНОМИЯ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Астрономия тупиги, 11-уй)

Қатнаб ўқишга: астрономия ва фазовий механика.

Ҳ. М. АБДУЛЛАЕВ НОМИДАГИ ГЕОЛОГИЯ ВА ГЕОФИЗИКА ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Сулаймонова кўчаси, 33-уй)

Қатнаб ўқишга: геология, геофизика.

Сиртдан ўқишга: рудали фойдали қазилмаларнинг геологияси ва қидириш йўллари; фойдали қазилмаларнинг геологияси ва қидириш йўллари.

СЕЙСМОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Обсерватория кўчаси, 85-уй)

Қатнаб ўқишга: геофизика, инженерлик геологияси.

Сиртдан ўқишга: геофизика.

ХИМИЯ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Черданцев кўчаси, 19- уй).

Қатнаб ўқишга: ноорганик химия; физик химия; электрохимия; коллоидли химия; ноорганик моддалар технологияси; химия технология аппаратлари ва технологияси;

Сиртдан ўқишга: ноорганик химия; физик химия; электрохимия; коллоидли химия; химик технология аппаратлари ва технологияси; ноорганик моддалар технологияси; тарқоқ, камёб ва радиоактив моддалар технологияси.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЎСИМЛИК МОДДАЛАРИ ХИМИЯСИ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Черданцев кўчаси, 19-уй).

Қатнаб ўқишга: органик химия; юқори молекулали бирикмалар химияси, табиий ва физиологик актив моддалар химияси; юпқа органик, синтез технологияси.

Сиртдан ўқишга: органик химия; юқори молекулали бирикмалар химияси, табиий ва физиологик актив моддалар химияси; юпқа органик, синтез технологияси.

БОТАНИКА ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Академиклар шаҳарчаси).

Сиртдан ўқишга: ботаника.

БИОХИМИЯ ИНСТИТУТИ

(Тошкент область, Улуғбек посёлкаси)

Қатнаб ўқишга: биофизика, биологик химия.

ЎСИМЛИКЛАР ЭКСПЕРИМЕНТАЛ БИОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Ф. Хўжаев кўчаси, 28-уй).

Қатнаб ўқишга: ўсимликлар физиологияси; генетика.

Сиртдан ўқишга: ўсимликлар физиологияси.

ЗООЛОГИЯ ВА ПАРАЗИТОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, А. Ҳидоятов кўчаси 1- уй).

Қатнаб ўқишга: зоология, гельминтология, ихтиология.

Сиртдан ўқишга; зоология, энтомология;

МИКРОБИОЛОГИЯ БЎЛИМИ

(Тошкент шаҳар, Академиклар шаҳарчаси).

Қатнаб ўқишга: микробиология.

Сиртдан ўқишга: вирусология.

ФИЗИОЛОГИЯ БЎЛИМИ

(Тошкент шаҳар, 1- Жуковский тупиги, 47-уй).

Сиртдан ўқишга: одам ва ҳайвонлар физиологияси.

ТАРИХ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Гоголь кўчаси, 70- уй)

Сиртдан ўқишга: СССР тарихи, этнография.

АРХЕОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

(Самарқанд шаҳар, Магистральная кўчаси, 3- уй)

Қатнаб ўқишга: археология.

Сиртдан ўқишга: археология.

А. С. ПУШКИН НОМИДАГИ ТИЛ ВА АДАБИЁТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Гоголь кўчаси, 70- уй)

Қатнаб ўқишга: структура, амалий ва математик лингвистика.

Сиртдан ўқишга: тилшунослик назарияси; фольклористика; СССР халқлари тили; турк тиллари.

БЕРУНИЙ НОМИДАГИ ШАРҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Черданцев кўчаси, 25- уй).

Қатнаб ўқишга: тарих ва манбашунослик; ривожланаётган мамлакатлар иқтисоди.

Сиртдан ўқишга: умумий тарих.

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ АДАБИЁТ МУЗЕЙИ

(Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 55 «А» уй)

Қатнаб ўқишга: тарих ва манбашунослик.

Сиртдан ўқишга: СССР халқлари адабиёти.

ОЙБЕК НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚЛАРИ ТАРИХИ МУЗЕЙИ

(Тошкент шаҳар, Куйбишев кўчаси, 15- уй).

Сиртдан ўқишга: этнография.

ФАЛСАФА ВА ҲУҚУҚ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Сулаймонова кўчаси, 33- уй)

Қатнаб ўқишга: фалсафа тарихи; илмий атеизм; граждaнлик ҳуқуқи ва процесси.

Сиртдан ўқишга: диалектик ва тарихий материализм; фалсафа тарихи; табиатшуносликнинг фалсафий масалалари; колхоз ва ер ҳуқуқи; хўжалик ҳуқуқи.

ИҚТИСОД ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Гоголь кўчаси, 70- уй)

Қатнаб ўқишга: сиёсий иқтисод; СССР районларининг иқтисоди ва ишлаб чиқариш кучларининг жойлашиши; халқ хўжалигини иқтисодий планлаштириш ва ташкил қилиш; меҳнат иқтисоди; капитал маблағ ва янги техниканинг эффективлиги; иқтисодий текширишларда математик метод.

Сиртдан ўқишга: СССР районларининг иқтисоди ва ишлаб чиқариш кучларининг жойлашиши; халқ хўжалигини иқтисодий планлаштириш ва ташкил қилиш; капитал маблағ ва янги техниканинг эффективлиги; иқтисодий текширишларда математик метод.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ҚОРАҚАЛПОҚ ФИЛИАЛИ

(Нукус шаҳар, Горький кўчаси, 179 «А» уй)

Қатнаб ўқишга: гидробиология; табиий ва физиологик актив моддалар химияси; ҳисоблаш математикаси; техник кибернетика; халқ хўжалигини иқтисодий планлаштириш ва ташкил қилиш.

Сиртдан ўқишга: фалсафа тарихи; илмий атеизм; СССР халқлари адабиёти; фольклористика; СССР халқлари тили; музика санъати; декоратив ва амалий санъат; халқ хўжалигини иқтисодий планлаштириш ва ташкил қилиш; СССР тарихи; диалектик ва тарихий материализм; тилшунослик назарияси.

КУНДУЗГИ (қатнаб ўқиш) АСПИРАНТУРАГА 35 ЁШДАН КАТТА БЎЛМАГАН, СИРТҚИ (сиртдан ўқиш) АСПИРАНТУРАГА 45 ЁШДАН КАТТА БЎЛМАГАН ТЎЛИҚ ОЛИЙ МАЪЛУМОТЛИ, ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТИНИ ТАМОМЛАГАНДАН СЎНГ ТАНЛАГАН МУТАХАССИСЛИГИ БЎЙИЧА КАМИДА 2 ЙИЛ ПРАКТИК ИШ СТАЖИГА ЭГА БЎЛГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Назарий мутахассисликлар бўйича иш стажи бўлмаганлар фақат олий ўқув юртлари Илмий Советлари (факультетлари)нинг тавсияси билан имтиҳонга қўйиладилар.

Аспирантурага кирувчилар олий ўқув юрти программаси бўйича махсус фан, КПСС тарихи ва чет тилларидан бири бўйича имтиҳон топширадилар.

Кириш вақтида абитуриентлар танлаган мутахассислиги темаси юзасидан ёзма равишда реферат топширадилар.

Илмий ишлари ва кашфиётлари бўлган кишилар реферат ёзишдан озод қилинади.

Имтиҳонга қўйилган кишиларга кириш имтиҳонларига тайёрланиш учун иш жойларидан 30 календарь кунига маошлари сақлаб қолинган ҳолда отпуска берилади.

Аспирантурага қабул қилиш ҳақида илмий-текшириш институти директори номига ёзилган аризага кадрларни ҳисобга олиш шахсий варақаси, фотосурат билан (4Х6) олий маълумоти ҳақида дипломнинг нотариус тасдиқлаган нусхаси, сўнгги иш жойидан жамоат ишлаб чиқариш характеристикаси, сўнгги иш жойидан олинган маоши ҳақида справка (кундузги аспирантурага кирувчилар учун) шунингдек реферат ёки эълон қилинган ишлари рўйхати қўшиб топширилади.

Ҳужжатлар бир нусхада икки фотосурат билан тақдим этилади.

Ариза ва ҳужжатлар 1972 йил давомида қабул қилинади.

Аспирантлар иш жойидан оладиган маошлари бўйича (фақат 100 сўмдан ошмаган тақдирда) **стипендия билан таъминланадилар.**

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланади (ёлғизлар).

СПРАВКАЛАР УЧУН ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ИЛМИЙ КАДРЛАР ВА ХОРИЖИЙ АЛОҚАЛАР БЎЛИМИГА ҚУЙИДАГИ АДРЕС БЎЙИЧА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН: Тошкент шаҳар, Гоголь кўчаси, 70- уй. Телефонлар: 30-59-46, 39-99-71, қўшимча 0-26 ва академия институтлари адресларига учрашилсин.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/III да **Дон Жуан**, 18/III да **Травиата.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/III да **Табассум ўғрилари**, 18/III да **Шоҳ Эдип.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/III да **Гули сиёҳ**, 18/III да **Хотинимнинг эри**, 19/III да **Ҳалима.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Альбина ЗОТОВА** раҳбарлигидаги **«АФСОНАВИЙ УЛКА»** иллюзион аттракционининг гастроллари (кеч соат 7 яримда; шанба кунлари: кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда; якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда).

КИНО

Халоскорлик — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА (кундуз ва кечқурун).

Ҳаводаги саргузаштлар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Чемпион — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Садоқат (2 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Катта севги — «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Парм ибодатхонаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Она муҳаббати — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26, Редактор—336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683 Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропагандa қилиш — 331455, Халқаро ҳаёт — 337221, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258, Қишлоқ хўжалиги — 337604, Адабиёт ва санъат — 332036, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451, Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424, Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553 Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура—337162, Эълонлар—338142, Коммутатор—330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 43—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62 Самарқанд — 31—972, Термиз — 54—01, Урганч — 34—55, Фарғона — 4—29—44.